

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı 29 Ocak 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, Elâzığ ve Malatya'da meydana gelen depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yakınlarına ve milletimize başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, Komisyon üyeliğine seçilen İYİ PARTİ Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ile HDP Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'ya "Hoş geldiniz." dediğine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, 5/2/2020-3/4/2020 tarihleri arasında yapılacak alt komisyon toplantılarının süreçlerine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Sayıştay Denetim Grup Başkanı Haydar Gezmiş'in, Sayıştay Başkanlığının Sayıştay Denetim Raporlarının hazırlanması süreçleri ile 2017-2018 raporlarının format değişikliği hakkında sunumu

2.- Yasama Uzmanı Kerim Polat'ın, alt komisyonların çalışma usulü, içeriği ve diğer konular hakkında sunumu

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

3'üncü Toplantı

29 Ocak 2020 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM KİT Komisyonu saat 11.07'de açıldı.

Komisyon Başkanı Mustafa Savaş,

Elâzığ ve Malatya'da meydana gelen depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yakınlarına ve milletimize başsağlığı dilediğine,

Komisyon üyeliğine seçilen İYİ PARTİ Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ile HDP Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'ya "Hoş geldiniz." dediğine,

Komisyonun bugünkü gündemine,

5/2/2020-3/4/2020 tarihleri arasında yapılacak alt komisyon toplantılarının süreçlerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Sayıştay Denetim Grup Başkanı Haydar Gezmiş tarafından, Sayıştay Başkanlığının Sayıştay Denetim Raporlarının hazırlanması süreçleri ile 2017-2018 raporlarının format değişikliği,

Yasama Uzmanı Kerim Polat tarafından, alt komisyonların çalışma usulü, içeriği ve diğer konular, Hakkında sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 13.06'da toplantıya son verildi.

29 Ocak 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.07

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Balıkesir)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

27’nci Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı’nın 3’üncü Birleşimini açıyorum.

Bugünkü gündemimizde Sayıştay Başkanlığının Sayıştay denetim raporlarının hazırlanması süreçleri ve 2017, 2018 raporlarının formatıyla ilgili sunumu ve Komisyonumuzun alt komisyon toplantıları hakkında bilgilendirilmesi yer almaktadır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş’ın, Elâzığ ve Malatya’da meydana gelen depremde hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet, yakınlarına ve milletimize başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Değerli üyelerimiz, 24 Ocak 2020 tarihinde Elâzığ ve Malatya’da meydana gelen depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah’tan rahmet, hayatlarını kaybeden vatandaşlarımızın yakınlarına ve bütün milletimize başsağlığı ve sabırlar diliyorum, yaralı vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum.

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş’ın, Komisyon üyeliğine seçilen İYİ PARTİ Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ile HDP Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı’ya “Hoş geldiniz.” dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Değerli üyelerimiz, Komisyonumuzda İYİ PARTİ Grubuna ait 1 üyelik için Denizli Milletvekili Sayın Yasin Öztürk, HDP Grubuna düşen 1 üyelik için Bitlis Milletvekili Sayın Mahmut Celadet Gaydalı seçilmişlerdir.

Kendilerine “Hoş geldiniz.” diyor, çalışmalarında kolaylıklar diliyorum.

3.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş’ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 2017 ve 2018 raporlarının farklı bir formatta sunulmasının nedenleri hakkında üyelerimiz tarafından Komisyonumuza yazılı ve sözlü başvurular olmuştur. Hem Sayıştay raporlarının kesinleşmesiyle ilgili süreçleri açıklamak hem de bu format değişikliği hakkında bilgi almak üzere Sayıştay Başkanlığımızın kamu sermayeli işletmelerin denetiminden sorumlu Bölüm Başkanımız ve grup başkanlarımız aramızdadır. Kendilerine şimdiden teşekkür ediyorum.

Şimdi sözü kendilerine veriyorum. Önce kendinizi tanıtıp sonra sunuma geçebiliriz.

Buyurun Sayın Başkan.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Öncelikle saygılar sunuyorum.

Ben denetimden sorumlu Bölüm Başkanım.

Arkadaşlarım da sizlere kendilerini tanıtınsınlar. Daha sonra Grup Başkanımız Haydar Gezmiş size gerekli sunumu yapacak.

Saygılar sunuyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Sunuma geçebiliriz.

Yalnız, sayın üyelerimiz, sunum esnasında soru almayacağız, sunum bittikten sonra soruları alacağız.

Buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- Sayıştay Denetim Grup Başkanı Haydar Gezmiş'in, Sayıştay Başkanlığının Sayıştay Denetim Raporlarının hazırlanması süreçleri ile 2017-2018 raporlarının format değişikliği hakkında sunumu

SAYIŞTAY DENETİM GRUP BAŞKANI HAYDAR GEZMİŞ – Sayın Başkanım, sunumumuzu yaklaşık otuz dakikada sunmayı planlıyoruz, 58 slayttan oluşuyor. İlk 9 slaytı -genelde hangi mevzuata göre biz kamu iktisadi teşebbüslerini, kamu işletmelerini denetliyoruz, hem KİT Komisyonunun mevzuatı olarak hem bizim mevzuatımız olarak onu hepimiz biliyoruz- çabuk geçmeyi planlıyorum, hemen üzerinden geçeceğim, zaten notlarda var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, sonra bir soru-cevap kısmı olacak değil mi?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Tabii ki, sunumdan sonra. Biraz önce de söyledim ya Deniz Bey, sunum yapıldıktan sonra soruları alacağız, arkadaşlara soracağız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani yanıtları da alacak mıyız, yazılı olarak daha sonra mı verilecek? Böyle bir şey yok değil mi?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yok, yanıtları burada verecek. Bu, kurum olmadığı için yazılı olarak değil, burada sözlü olarak soruları soracaksınız, sözlü olarak da yanıtları alacağız. Yazılı istiyorsanız yazılı veririz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Biz sözlü ve hızlı bir yanıtı tercih ederiz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ederim.

Buyurun.

SAYIŞTAY DENETİM GRUP BAŞKANI HAYDAR GEZMİŞ – İlk 10 slayt -dediğim gibi efendim- mevzuatla ilgiliydi. 30 ile 34'üncü slayt arasında Sayıştay denetim süreçlerini anlatmaya çalıştık. 35'inci ve devam eden slaytlarda da yeni rapor formatıyla, bu rapor formatlarının sonuç cümleleriyle ilgili bilgiler sunacağız efendim.

Müsaadenizle başlıyorum efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Tabii ki, buyurun.

SAYIŞTAY DENETİM GRUP BAŞKANI HAYDAR GEZMİŞ – Komisyonumuzun denetimine tabi olan “kamu işletmesi” tabirini tanımlamaya çalıştık Başkanım. Kamusal kaynakları kullanmak suretiyle ekonomik alanda faaliyet gösteren kamu idarelerine biz “kamu işletmesi” tabirini kullanıyoruz.

KİT mevzuatının üzerinden müsaade ederseniz çabuk geçeyim efendim: Anayasa'nın 165'inci maddesi, 3346 sayılı Kanun, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ve kendi kanunlarında denetime tabi

olduğu belirtilen kuruluşlar var, onların kendi kanunları. Anayasa'nın 165'inci maddesini geçiyorum efendim, sadece metni aynen aldım. 3346 sayılı Kanun'un kapsam maddesi, onu aldık. 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin denetimle ilgili maddesi, 4046 sayılı Kanun'un 11'inci maddesi, Sayıştay Kanunu'nun 4'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası; bunlar -dediğim gibi- genel bilgiler, hepimizin bildiği bilgiler. Ben zaman kazanmak adına bunları biraz hızlı geçmek istiyorum, daha çok rapor formatlarını ve denetim süreçlerini anlatmak istiyorum.

Burada denetimin planlanması, denetim programının hazırlanması ve uygulanması, sonuçların, tavsiye ve önerilerin raporlanması, yıllık denetim raporlarının denetlenen kamu idarelerine ve ilgili bakanlıklara süresi içerisinde cevaplanmak üzere gönderilmesi, denetim raporlarının kamu idareleri ve ilgili bakanlıklardan gelen cevaplarla birlikte Sayıştay Başkanı tarafından aralık ayı sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması, Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Komisyonu tarafından denetimleri tamamlanan kamu idarelerinin izlemeye ve gündemde kalan önerilerinin denetim ekiplerince izlenmesi süreçlerinden oluşuyor denetimimiz.

Anayasa'nın 165'inci maddesi gereğince çıkarılan 3346 sayılı Kanun kapsamındaki tüm kurum ve kuruluşlar her yıl ve tamamı Sayıştay tarafından denetlenmekte ve hazırlanan Sayıştay denetim raporları KİT Komisyonu Başkanlığına iletilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yasal süresi içerisinde sunulmaktadır.

KİT'lerin denetimi ve raporlanması: Hazırlanan yıllık denetim raporları en geç ilgili olduğu yılın bitimini takip eden eylül ayı sonuna kadar Rapor Değerlendirme Kuruluna gönderilir. Sayıştay içindeki süreci anlatıyorum. Rapor Değerlendirme Kurulu, ekim ayı sonuna kadar rapora son şeklini verir. Bu raporlar Sayıştay Başkanlığınca denetlenen kuruluşa ve bir örneği de ilgili bakanlığa gönderilir. Kuruluşlar hazırlayacakları cevaplarını varsa yönetim kurullarından yoksa yetkili organlarından geçirmek kaydıyla raporun alındığı tarihten itibaren otuz gün içinde Sayıştay Başkanlığına gönderir. İlgili bakanlık bu cevapları kendi görüşleriyle birlikte en geç on beş gün içinde Sayıştaya gönderir. Denetlenen kuruluşlara ait yıllık denetim raporları, kuruluş ve bakanlık cevapları en geç ilgili olduğu yılın bitimini takip eden yılın sonuna kadar Sayıştay Başkanı tarafından 3346 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ilgili Komisyonunda görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur. Bu raporlar aynı zamanda Kalkınma Bakanlığına -yeni hâliyle Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı- ve Hazine Müsteşarlığına -yeni hâliyle Hazine ve Maliye Bakanlığına- gönderilir. Denetlenen kuruluşların yıllık faaliyet sonuçlarını içeren genel rapor kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla her yıl duyurulur.

Özel zamanlı raporlarımız var, ki bunlar bağlı ortaklıklar. Bunları da müsaadenizle... Zaten şu anda 4 tane bağlı ortaklığımız var. Türkiye Vagon Sanayii AŞ, Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii AŞ, Türkiye Demiryolu Makinaları Sanayii AŞ, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık AŞ diye 4 bağlı ortaklığımız var. Bunların özel zamanı var, mayıs ayı sonuna kadar bu raporlar tamamlanmak zorunda.

Sayıştay raporları üç aşamadan geçiyor: Birinci aşaması, denetim raporu, kamu idarelerine cevaplandırılmak üzere... Bu, denetim standartları gereği kalite kontrol amacıyla yapılan bir süreç. İkinci aşaması, Sayıştay denetim raporu "taslak" dediğimiz, Sayıştayın karar organlarından olan RDK'ye sunulan raporumuz. Üçüncü aşaması da Sayıştay denetim raporu olup Meclisimize ve ilgili kuruluşlara gönderilen rapordur efendim.

Şimdi bu süreçleri kısaca özetleyeceğiz. 2011 yılından itibaren, daha önce Yüksek Denetleme Kurulunda olduğu gibi, 3346 sayılı Yasa'ya göre denetlenen kurum ve kuruluşların tamamı mevzuattaki takvime uygun olarak denetlenmiş ve yıllık denetim raporları hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanlığına, dolayısıyla KİT Komisyonuna sunulmuştur. 2016 yılında 75, 2017 yılında 75, 2018 yılında ise 73 adet Sayıştay denetim raporu hazırlanmıştır. Denetim ekibince denetime tabi kurum ve kuruluşların hesap ve işlemlerinin incelenmesi ve denetimleri sonucunda hazırlanan ve grup başkanınca onaylanan denetim raporu, ilgili idarenin görüşünü almak üzere Sayıştay Başkanlığına sunulmaktadır. Söz konusu denetim raporuna denetlenen idarenin en üst yöneticisi tarafından cevaplanmak üzere uygulamada ortalama beş günlük bir süre verilmektedir. Denetim ekibince düzenlenen rapor başlıkları ve tespit edilen bulguların maddi hata içerip içermediği, güncellenmemiş bir ayrıntının olup olmadığı hususlarının tespitine ve kuruluş üst yöneticisinin görüşünü almaya yönelik bir aşamadır. 6085 sayılı Kanun'un 35'inci maddesinin ilgili hükümleri ile ISSAI 100 ve ISSAI 200 -bunlar uluslararası denetim standartları- gereği Rapor Değerlendirme Kuruluna sunulmadan önce henüz taslak aşamasında denetim ekibince düzenlenen rapor başlıkları ve tespit edilen bulguların maddi hata içerip içermediği veya güncellenmemiş bir ayrıntının olup olmadığını belirlemeye ve denetlenen kuruluşun üst yöneticisinin görüşünü almaya yöneliktir. Söz konusu uygulamanın, 6085 sayılı Kanun'un 43'üncü maddesinde yer alan, kuruluşların yönetim kurullarından yoksa yetkili kurullarından geçirerek hazırlayacakları cevaplarla aynı mahiyette olmayıp onun yerini alması söz konusu değildir. Çünkü Sayıştay denetim raporuna dönüşüp hem Meclis Başkanlığımıza hem ilgili kuruluşlara gönderildikten sonra o kuruluş da kendi cevaplarını hazırlayıp ayrıca Komisyonunuza ulaştırmak üzere Sayıştay Başkanlığına gönderiyorlar. Yani o ilk cevap almamız buna engel bir durum değil.

Sayıştay denetim raporu taslak aşamasını anlatacağız. Hazırlananyıllık denetim raporları en geç ilgili olduğu yılın bitimini takip eden eylül ayı sonuna kadar Rapor Değerlendirme Kuruluna gönderilir. İdareden gelen cevaplar dikkate alınarak denetim raporu denetim ekibince yeniden gözden geçirilmekte, cevaplar ve bu cevaplara ekibin değerlendirmeleri rapor metnine dercedilmekte, gerekli görülen bulgular için öneri yazılmaktadır.

Şunu kısaca arz edeyim efendim: Bizim kuruluşlara ilk aşamada cevap için gönderdiğimiz bulgularda öneri yok. Tespitlerimizi yapıyoruz, öneriler daha sonra gelen cevaplar da dikkate alınarak öneriye dönüşüyor. Bu, önemli bir ayrıntı, onu hatırlatmak istedim.

Rapor Değerlendirme Kuruluna sunulan Sayıştay denetim raporu taslak safhasında bulgu ve öneriler 4 aşamadan oluşuyor, 4 kategoride bulgumuz var: Denetim görüşünü etkileyen bulgu ve öneriler, önceki yıllardan devam eden ve izlemeye olan bulgu ve öneriler, yılına ilişkin bulgu ve öneriler, diğer bulgu ve önerilerden oluşmaktadır önerilerimiz, RDK'ye sunduğumuz raporda.

Sayıştay Rapor Değerlendirme Kurulu, ekim ayı sonuna kadar denetim raporlarını görüşerek son şeklini vermekte ve karara bağlamaktadır. Rapor görüşmelerine ilgili denetim grup başkanı, raporu hazırlayan ekip başkanı ve denetçiler katılarak gerek raporun bütünü üzerinde ve gerekse tüm bulgular sırasıyla görüşülürken sorulan soruları cevaplamakta ve görüşlerini açıklamaktadırlar. Denetimin planlanmasından itibaren tüm safhalarda kalite kontrol süreçlerinden geçirilerek hazırlanan raporlara RDK, son şeklini vermektedir yani 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nda zaten hüküm böyledir.

RDK karar özetlerinin denetim ekibine bildirilmesiyle taslak raporda Kurulca karara bağlanan hususlarda gerekli düzeltme ve değişiklikler yapılır. İdarenin cevapları rapor metninden çıkarılır. Bu bahsettiğim 3346'ya göre gönderilen raporlar değil yani dediğim gibi, kalite kontrol amacıyla istediğimiz cevaplar rapor metninden çıkarılır. Bulgu ve öneriler 4 ana başlıktan 3 ana başlığa indirilir. Bunlar: Denetim görüşünü etkileyen bulgu ve öneriler... Burada olumlu denetim görüşü verilmesi hâlinde bulgu ve öneri olmuyor zaten. Olumlu denetim görüşü dışında bir görüşümüz varsa, denetim görüşümüz varsa o zaman bu denetim görüşünü etkileyen bulgu ve öneri olabiliyor. İki: Bulgu ve öneriler. (8.1) olarak bizim formatımızda görülüyor. Burada "önceki yıllardan devam eden ve izlemeye

olan” başlığı kaldırılarak, yılına ilişkin olanlarla birleştirilerek tek başlık altında toplanır. 2017 yılından önceki rapor formatlarımızda toplu bilgiler bölümünde “dış öneri” olarak adlandırılan öneriler bunlardır efendim. (8.2) olarak “diğer bulgu ve öneriler” var. Bu da (8.1)’de yer alan bulgu ve öneriler dışında kalan bulgu ve önerilerdir, eski rapor formatındaki iç önerilere tekabül ediyor.

Sayıştay denetim raporları, Sayıştay Başkanlığınca ekim ayı sonuna kadar cevaplanmak üzere denetlenen kuruluşa ve bir örneği de ilgili bakanlığa gönderilir. Denetlenen kurum ve kuruluşlar, hazırlayacakları cevaplarını yönetim kurullarından, yoksa yetkili organlarından geçirmek kaydıyla raporun alındığı tarihten itibaren otuz gün içinde Sayıştaya ve ilgili bakanlığa gönderirler. İlgili bakanlık, bu cevapları kendi görüşleriyle birlikte en geç on beş gün içinde Sayıştaya gönderir. Denetlenen kuruluşlara ait yıllık denetim raporları, kuruluş ve bakanlık cevapları, en geç ilgili olduğu yılın bitimini takip eden yılın sonuna kadar Sayıştay Başkanı tarafından, 3346 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ilgili komisyonda görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Bu raporlar aynı zamanda Kalkınma Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve Hazine Müsteşarlığına, Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilir.

Asıl bundan sonrası efendim, denetim rapor formatlarındaki değişikliklerin yani 2017’den önceki rapor formatları ile 2017’den sonraki rapor formatları arasındaki farkları izah etmeye çalışacağız.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun 19/12/2010 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için denetim rehberleriyle bu rehberlere uygun rapor formatları hazırlanarak hayata geçirilmiştir. 6085 sayılı Kanun’la Sayıştaya devredilerek kapatılan Yüksek Denetleme Kurulunun denetim kapsamında bulunan kamu işletmelerinin denetimi de 6085 ve 3346 sayılı Kanun hükümlerine göre denetlenmek üzere Sayıştaya verilmiştir. Sayıştay Denetim Yönetmeliği’nin yanı sıra, mülga Yüksek Denetleme Kurulu denetim rehberlerinin ve denetim formatının geçici olarak kullanılmasına bir süre devam edilmiştir. 2011 yılından itibaren başlayan çalışmaların sonuçlanması zaman almış, çalışmaların hemen her aşamasında meslek mensuplarının katkısı ve görüşleri alınmıştır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri denetim raporları gibi uluslararası denetim standartlarına uygun bir raporlama ve sunumu gerçekleştirmek üzere, kamu işletmeleri denetim rehberi ve rapor formatı -ayrıca finansal kuruluşlar için de bir formatımız var- tamamlanarak uygulanmaya alınmıştır. KİT Komisyonuna gönderilen 2017 yılı denetim raporları bu çalışmaların sonucunda hazırlanmıştır, 2018 de benzer şekilde.

Uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu denetim metodolojisi kullanılarak, SAYCAP denetim yönetim sistemi üzerinden her aşamada kalite kontrol süreçlerinden geçirilerek, uluslararası denetim standartlarına göre hazırlanmaya çalışılmış bir denetim raporu söz konusudur.

Eski ve yeni denetim raporu formatları arasındaki farklar aşağıda özetlenmiştir. Yeni formatta bilgi ile bulgu ve önerilerin ayrıştırılması sağlanmıştır, bilgiler ayrı bir bölümde, bulgular ayrı bir bölümde. Bilgiler verildikten sonra bulgu ve öneriler ayrı ayrı bölümlerde düzenlenmiştir. Önceki formatta “dış öneri-iç öneri” ayrımı vardı ve dış öneriler “Toplu Bilgiler” bölümünde yer alıyordu. Yeni formatta “denetim görüşünü etkileyen ve etkilemeyen bulgu ve öneriler” olarak 2 ana başlık oluşturulmuştur. Denetim görüşünü etkilemeyen bulgu ve öneriler de 2’ye ayrılmıştır. Bulgu ve öneriler önceki formatta dış öneriler, diğer bulgu ve öneriler önceki formattaki iç öneriler. Yeni formatta denetim görüşüne -denetim görüşü de malumlarınız olduğu üzere, olumlu, şartlı, olumsuz ve görüş bildirmekten kaçınma şeklindedir- yer verilmiş, dolayısıyla önceki formatta olmayan denetim görüşüne uluslararası denetim standartları gereğince yer verilmiştir. Önceki formattaki bilgi bölümüyle yeni formatta bazı farklar oluşmuştur. Yeni formatta “Kamu İdaresi Hakkında Bilgi” başlığı altında tüm işletme faaliyetlerini içeren alt başlıklar açılarak, işletmenin temel fonksiyonları hakkında tablolar konularak bilgi verilmiş

ve tekrarlardan kaçınılmıştır. Aynı mahiyetteki bilgilerin tekrarlanmasından kaçınılarak gerekli bilgilerin yeterli şekilde verilmesi prensibiyle hareket edilmiştir. Yeni formatta önceki formatta olmayan denetlenen kamu idaresinin ve Sayıştayın sorumluluğuna ilişkin bilgiler, denetim standartları nedeniyle ilave edilmiştir. Önceki rapor formatına göre yeni rapor formatıyla hazırlanan raporlarda sayfa sayısında azalma olmasının nedeni, idari, mali ve işletme çalışmaları bölümlerindeki tekrarlardan kaçınılarak bu 3 bölümdeki bilgiler yeni formatta “Kamu İdaresi Hakkında Bilgi” başlığı altında daha öz bir şekilde sunulmaya çalışılmıştır. Bulgu ve önerilerde ise herhangi bir kısıt getirilmemiştir. 2018 yılı raporlarında ekler arasına öneriler listesi ilave edilerek komisyonlarda önerilerin okunmasında kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

Eski ve yeni formatların “İçindekiler” kısmı aşağıda özet olarak gösterilmiştir. Bunları müsaade ederseniz teker teker okumayayım Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Tamam, görünüyor zaten.

SAYIŞTAY DENETİM GRUP BAŞKANI HAYDAR GEZMİŞ – Yani, şöyle yapalım Başkanım: Eski raporda “Toplu Bakış, İdari Bünye, Mali Bünye, İşletme Çalışmaları, Bilanço, Gelir Tablosu ve Ekler” diye 8 başlık vardı. Yeni rapor formatında 10 başlığa çıktı: “Kamu İdaresi Hakkında Bilgi -bu, kamu idaresi hakkındaki başlık diğerlerinin hemen hemen çoğunu içeriyor zaten, başlıklarda hepsi var işletme fonksiyonlarıyla ilgili- Denetlenen Kamu İdaresi Yönetiminin Sorumluluğu, Sayıştayın Sorumluluğu, Denetimin Dayanağı, Amacı, Yöntemi ve Kapsamı, İç Kontrol Sisteminin Değerlendirilmesi, Denetim Görüşünün Dayanakları, Denetim Görüşü, Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler, Sonuç ve Ekler”den oluşuyor.

Şu açıklamaları okuyayım isterseniz efendim: Kamu idaresi hakkında tek başlık altında daha sade ve yeterince bilgi sunulması hedeflenmiştir. Başlıklar uluslararası denetim standartlarına uyumlu hâle getirilmiştir. Sayıştay ve denetlenen kurumların sorumlulukları eklenmiştir. Bulgu ve öneriler ayrı başlık hâlinde tasnif edilmiştir. Önceki formatta olmayan denetim görüşüne uluslararası denetim standartları gereğince yer verilmiştir.

Yeni formata göre sonuç cümleleri: Raporlarda genel olarak malumlarınız olduğu üzere 2 şekilde raporlarımızı sunuyoruz; ya tasvibe sunuyoruz ya genel görüşmeye sunuyoruz. Buradaki ayrım da şu: Kendi genel kurulu olan kuruluşların raporları genel görüşmeye sunuluyor, genel kurulu olmayanların raporları da tasvibe sunuluyor.

2 tür sonuç cümlesi bulunmaktadır: Tam kapsam sınırlaması olduğu durumlarda yani görüş bildirmekten kaçınma durumunda olduğumuz durumlarda... Ki burada şunu kastediyoruz, aslında özü şu: Kurum ve kuruluşlardan hiçbir türlü bilgi alamamışız, rapora yazacak hiçbir belgeye, bilgiye ulaşamamışız, dolayısıyla görüş de veremiyoruz. Böyle bir durum olması durumunda -ki bu, bizde çok olan bir durum değil, büyük bir ihtimalle hiç karşılaşmayacağız ama her ihtimale karşı tabii biz formatlarımızda bunları değerlendiriyoruz- tam kapsam sınırlaması olması durumunda, o zaman tasvibe sunduğumuz raporların reddini tasvibe sunacağız, genel görüşmeye sunduğumuz raporları da “Genel görüşmeye sunulamamıştır.” ifadesiyle Sayın Komisyonumuza sunacağız. Böyle özel bir durum olursa bunu yapacağız. Dediğim gibi, teorik olarak bu böyle ama çok büyük bir ihtimalle böyle bir sonuçla hiç karşılaşmayacağız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kurumların yurt dışı iştiraklerini denetleyemiyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Soru-cevap kısmında alacağız Deniz Bey.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Söylediğiniz de aynen burada var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Deniz Bey, sorular kısmında alacağız.

Devam edin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – 2 kere tekrar edildiği için tekrar edilen hususun doğru olmadığını somut olarak ispat etmek için söyledim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun.

SAYIŞTAY DENETİM GRUP BAŞKANI HAYDAR GEZMİŞ – Tasvibe/genel görüşmeye sunulanlarda sonuç cümlesi: Bilanço ve kâr-zararı etkileyen ve dolayısıyla denetim görüşünü de etkileyen bulguya dönüşen bir tespit varsa sonuç cümlesinin önüne bu bulgu/bulgulara atıf yapılarak “Bulgu/bulgularda tespit edilen hususlar hariç...” ibaresi eklenerek duruma uygun sonuç cümlesine devam edilir.

İDT, KİK, müesseseler ve genel kurulu bulunmayan bağlı ortaklıklarda, denetlenen kamu idaresinin adından sonra “...yılı bilançosu ve Türk lirası dönem kârı (veya zararı) ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.”

Dönemi gelir veya gider fazlasıyla kapanan kurum veya kuruluşlarda “...yılı, bilançosu ve Türk lirası gelir (veya gider) fazlasıyla kapanan gelir ve gider hesabı tasvibe sunulur.” şeklinde sonuç cümlesini düzenliyoruz.

Genel kurulu bulunan bağlı ortaklıklarda; bağlı ortaklık için düzenlenen raporda “...yılı bilançosu ve Türk lirası dönem kârı (veya zararı) ile kapanmış bulunan gelir tablosu tarihindeki yönetim kurulunda kabul edilmiştir.”

Teşekkül raporunda bağlı ortaklıkla ilgili olarak “...tarihindeki genel kurulunda kabul edilen (...) yılı bilançosu ve Türk lirası dönem kârı (veya zararı) ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.”

İDT veya KİK’in -yani bu iktisadi devlet teşekkülü ve kamu iktisadi kuruluşunun- sonuç cümlelerine bu bağlı ortaklıkların sonuç cümlesinden sonra yer verilir.

Özelleştirilme programında olan kurum/kuruluşlarda; genel kurulu yapılmış olanlar “...tarihindeki genel kurulunda kabul edilen (...) yılı bilançosu ve Türk lirası dönem kârı (veya zararı) ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.”

Genel kurulu yapılmamış ise “...yılı bilançosu ve Türk lirası dönem kârı (veya zararı) ile kapanmış bulunan gelir tablosu tarihindeki yönetim kurulunda kabul edilmiştir.”

Dönemi gelir veya gider fazlasıyla kapanan kurum/kuruluşlarda “...yılı bilançosu ve Türk lirası gelir (veya gider) fazlasıyla kapanan gelir ve gider hesabı genel görüşmeye sunulur.”

Tasvibe/genel görüşmeye sunulmama (tam kapsam sınırlaması) durumunda -az önce de bahsetmiştim- sonuç cümlesi:

Tasvibe sunulanlarda: İDT, KİK, müesseseler ve genel kurulu bulunmayan bağlı ortaklıklarda “... yılı hesap ve işlemlerinin, Denetimin Dayanağı, Amacı, Yöntemi ve Kapsamı bölümünde açıklanan nedenlerle reddedilmesi tasvibe sunulur.”

Genel görüşmeye sunulanlarda ise: Genel Kurulu bulunan bağlı ortaklıklarda; İDT veya KİK’in sonuç cümlelerine bu bağlı ortaklıkların sonuç cümlesinden sonra yer verilir. Bağlı ortaklık için düzenlenen raporda “...yılı hesap ve işlemleri, Denetimin Dayanağı, Amacı, Yöntemi ve Kapsamı bölümünde açıklanan nedenlerle genel görüşmeye sunulamamıştır.”

Teşekkül raporunda bağlı ortaklıkla ilgili olarak “...yılı hesap ve işlemleri, Denetimin Dayanağı, Amacı, Yöntemi ve Kapsamı bölümünde açıklanan nedenlerle genel görüşmeye sunulamamıştır.” İDT veya KİK’in sonuç cümlelerine bu bağlı ortaklıkların sonuç cümlesinden sonra yer verilir.

Özelleştirilme programında olan kurum/kuruluşlarda “...yılı hesap ve işlemleri, Denetimin Dayanağı, Amacı, Yöntemi ve Kapsamı bölümünde açıklanan nedenlerle genel görüşmeye sunulamamıştır.”

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Haydar Bey, biz teşekkür ederiz.

Sayın değerli üyelerimiz, soruları alalım.

Buyurun Atila Bey.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Öncelikle, yeni dönem hayırlı uğurlu olsun. Sayıştayımız açısından da, bizim açımızdan da, KİT’lerin denetimine ilişkin açık, şeffaf, tartışılır ve sonuçta Türkiye’nin geleceğine ilişkin çok önemli olan kuruluşların düzgün bir biçimde yönetilmesi ilkesi ve bazı kuruluşların kâr etmese de zarar etmemesi açısından da önemli bir dönem olduğunu düşünüyorum.

Benim burada soru sormadan önce kafamda oluşan; geçmiş -5’inci yılı dolduracağım bu yıl itibarıyla KİT Komisyonunda- dönemlerde bize gelen raporların çok ayrıntılı olduğu ve yapılan usulsüzlüklerin, haksızlıkların ve kamu iktisadi teşebbüslerini zarara uğratanların çok açık ve net bir biçimde belirtildiği raporlarla ve Sayıştay raporlarıyla karşılaşıyorduk. Fakat son dönemde gelen raporlarda bu maddi zararların ve yapılan uygulamalardan kaynaklanan maddi hataların biraz azaldığına ve durumun belki düzeldiğine ilişkin yani bu yolsuzlukların ve usulsüzlüklerin yapılmadığına ilişkin bir algı oluşturulmaya çalışıldığını ve bunun da raporlara bu şekilde yansıdığını görüyorum. İşte burada asıl mesele de şu: Gerçi geçmiş dönemde de böyleydi ama Sayıştay denetim raporunun yani taslak, RDK’de görüşülürken bizim mesleğimizde uygulanan sansürün, otosansürden sonra gelen sansürün yani müfettişin uyguladığı içsel sansürün yani sıra yazı işlerinin uyguladığı bir sansürle sayfaya yansırken eksik ve bilgilerin tam olmadığı noktasında bir durum söz konusu. O nedenle bu şüpheleri giderebilmek için, Sayıştayın da bir denetlenmeye ihtiyacı olduğu algısını ortadan kaldırmak için bu denetim öncesi hazırlanan yani Sayıştay müfettişlerinin hazırladığı raporun denetime takılırken tartışılan ve reddedilen kesimlerinin bize verilmesi gerekiyor. Yani “Rapor Değerlendirme Kurulu ekim ayı sonuna kadar denetim raporlarını görüşerek son şeklini vermekte ve karara bağlamaktadır.” diyorsunuz ya, karara bağladığınızda o tutanakları da eğer Komisyon üyelerine vererseniz, en azından niye bunlar reddedildi, niye bunlar yazılmadı diye bizim kafamızda bir açıklık oluşur. Yani, şu dönemde -ki yaşıyoruz bunu, görüyoruz- Türkiye’de bütün kurum ve kuruluşlarda ağır bir baskı dönemi yaşanmaktadır ve Anayasa Mahkemesi dâhil bütün kurumlar bir baskı altında. Adalet ve hukuk açısından yaşanan tablonun Sayıştaya da yansıdığını üzülmek istiyorum. Bunun ortadan kaldırılması için de bize bunu yaparsanız, en azından biz neyin ne olduğunu orada çok net bir biçimde görürüz. Yapabilir misiniz bilmiyorum yani buna Sayıştayın Başkanı ve yukarıdakiler izin verir mi bilmiyorum ama verirse biz oradaki tutanakları da ve niye devre dışı kaldığına ilişkin görüşleri de öğrenmiş oluruz ve Türkiye Cumhuriyetinin bize verdiği kanun yetkisiyle kamu iktisadi teşebbüslerini biz KİT Komisyonu olarak çok daha açık ve şeffaf denetleme imkânına kavuşuruz. Eğer bunu yaparsanız bu zan da ortadan kalkar.

Ayrıca, Sayıştay raporlarındaki formatta olumlu olarak yansıyan en son durum çok önemli yani önceki formatta olmayan denetim görüşüne yer verilmesi bence olumlu bir durumdur. Burada da denetim görüşünün çok açık, net, anlaşılır olması ve bu denetimin de bize ışık tutması açısından ayrıntıya girerek vurgulanmasında büyük yarar var diye düşünüyorum çünkü Sayıştay bizim adımıza denetlemeleri yapmaktadır yani Türkiye adına denetlemeleri yapmaktadır, Türkiye Cumhuriyeti adına yapmaktadır, bizimle beraber, Komisyonla beraber buradaki üyelerle birlikte de onların denetlenmesinde bize yol açmaktadır, bu yol açımında da bu görüşün çok açık ve net olması ve herhangi bir sansüre tabi kılınmadan açık, net bir biçimde görüş yazılmasında yarar görmekteyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederiz Sayın Sertel.

Buyurun Deniz Bey.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok değerli Sayıştay yetkilileri; tekrar bir çalışma dönemine başlıyoruz, hepimize hayırlı olsun.

Elâzığ ve Malatya’da gerçekleşen deprem felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralanan tüm vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum.

Evet, Sayıştayın raporlarında, rapor sayfalarında ve içerik bilgilerinde gerçekten büyük bir azalma var. Ben bir örnek göstereceğim. Bu elimde gördüğünüz Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü 2016 yılı Sayıştay Denetim Raporu -kalınlığını da görebiliyorsunuz- bu elimde gördüğünüz de Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü 2018 yılı Sayıştay Denetim Raporu, şöyle göstereyim. 2016 yılındaki raporun bir sayfasında 45 satır, 9 kelime ve toplamı itibarıyla da 540 sayfadan oluşuyor yani 218.700 kelime var. Eti Maden İşletmeleri 2018 yılı raporundaysa yani değiştirilmiş yeni formattaysa, bir sayfada 34 satır, o satırda toplam 12 kelime, rapor itibarıyla da toplam 108 sayfadan oluşuyor, o da 44.064 kelime. Yani arada tam olarak 4,96 kat fark var.

Şimdi, siz, yaptığınız sunumda, açıklamalar bölümünde şöyle ifade ettiniz: “Kamu idaresi hakkında tek başlık altında daha sade ve yeterince bilgi sunulması hedeflenmiştir.”

Şimdi, bu “yeterince” kısmı çok göreceli, sizin için yeterli olabilir ama biz bu denetimi gerçekleştirecek milletvekilleri olarak daha fazla bilgiye ihtiyaç duyuyor olabiliriz. Dolayısıyla, bu sadeleştirmeyi kabul etmek açıkçası mümkün değil. Bunu sadeleştirmek demek “filtre etmek” demek. Aslında, bir nevi bir sansürden geçmiş gibi bir anlama geliyor.

Sayıştayın çalışma koşullarının her ne kadar zorlu olduğunu bizler bilsek de özellikle bu dönemde bir denetimi yapmak ve bulguları ortaya koymak büyük bir cesaret gerektirse de hem buna saygı duyuyoruz ama aynı zamanda bu gerçeği de ortaya koymak istiyoruz.

Sayıştay raporlarında adli bulgular yer almıyor. Yani siz kurumdan görüş almak için kuruma yöneldiğinizde, kurum yanıt oluşturana kadar bir konu mahkemeye intikal ettiyse, bu gibi bilgileri Sayıştay raporlarında bulamıyoruz, sürecin içine bu şekilde girmiş olan raporları maalesef bulamıyoruz.

Hem bazı değerlendirmeler yapmak istiyorum hem size bazı sorular yöneltmek istiyorum.

Bir tanesi, bağımsız denetimi yapan şirketlerin isimleri 2018 yılı raporlarında yer almıyor, kurumları bağımsız olarak denetleyen şirketlerin adı yer almıyor.

Bunun haricinde, birçok kurumun Sayıştay tarafından denetlenememesiyle ilgili Sayıştayın bazı tespitleri var.

Bunlardan bir tanesi, yine, Eti Maden İşletmeleri yurt dışı iştirakleriyle ilgili Sayıştayın ifadesiyle okuyorum: “Eti Maden İşletmelerinin yurt dışı şirketleri, kuruluş Teftiş Kurulu tarafından 2001 yılına kadar denetlemeye ve incelemeye tabi tutulmuş olup, bu tarihten sonra şirketlerle ilgili herhangi bir denetim programı yapılmamıştır.

Bununla birlikte, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun 01/03/2005 tarihli 21’inci Birleşiminde almış olduğu karar çerçevesinde, bu şirketlerin yılına ilişkin bağımsız denetim raporları Sayıştay Başkanlığına gönderilmemiştir.”

Yani ETİ Maden İşletmelerinin yurt dışında Finlandiya ve Lüksemburg merkezli 2 firması, altında da 4 ayrı firması daha var. Bunlarla ilgili Lüksemburg ve Finlandiya’da yapılan bağımsız denetimlerin bu denetim raporları Sayıştaya hiçbir şekilde verilmiyor, verilmediği için de Sayıştay bunu denetleyemiyor, denetleyemediği için de büyük bir denetim eksikliği ortaya çıkıyor.

Zira 2017 yılı raporunda ifade edildiği üzere, deniliyor ki: “Bu yurt dışı şirketlerin genel müdürlerine ortalama 13.500 avro tutarında aylık maaş ödemesi yapılmaktadır.” Bakın, burada yazıyor.

Şimdi, yurt dışı iştirakleri denetlenemediğinde, bu şirket genel müdürlerinin aldığı kararlar, aldığı maaşlar ve kullandığı haklar -bunlar hep Türkiye Cumhuriyeti devletinin hazinesinden karşılanıyor- bunlar yer almyor.

Peki, bu denetim raporlarının sayfa sayısı azaldığında, içerik bilgileri azaldığında neyle karşılaşıyoruz? Bir tane örnek vereyim. Bu biraz önce size okuduğum bilgi, bir şirket genel müdürünün 13.500 avroluk ortalama aylık maaş tutarı bilgisi, her ne hikmetse 2018 yılı raporunda aynı bölümde yok, sadece o cümle yok. Yani yurt dışı iştiraklerinin yönetim kurullarının yönetim kurulu başkanlarının maaşı yazıyor, denetmenlerinin maaşı yazıyor, yönetim kurulu üyelerinin maaşı yazıyor ama bu cümle cımbızla çekilmiş ve 2018 yılı Sayıştay denetim raporundan çıkarılmış. Benim de aklıma şöyle bir soru geldi: Acaba daha önceki yılların raporunu hazırlayan Sayıştay denetçisinin başka bir yere tayini mi çıktı? Bunu sormak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, sorun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Soru olarak soruyorum: Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü 2018 yılı raporunda yurt dışı şirketlerinin genel müdürlerinin maaşı neden yazmamaktadır? 2017 yılında yazdığı hâlde, neden bu cümle çıkarılmıştır? Çıkarılma gerekçesini sormak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Yavuzyılmaz, bakın, burada Eti Madeni görüşmüyoruz. Aynı konuşmaları biliyorsunuz...

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Formata ilişkin bir değişiklik...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, Sayıştayla ilgili, formata ilişkin, örnek de veriyor yani...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Tamam, örnek de veriyor ama Genel Kurulda da uzun uzun konuştunuz, uzun uzun konuşmanıza... Lütfen, sorunuzu...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, bunlara tahammül edin, bunlar önemli konular.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bakın, Sayın Sertel, önemli olmasaydı konuyu buraya taşımazdım, sizi...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, o zaman, burada daha konunun başında, işin başında sansür uygulamayın.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bakın Sayın Sertel, konunun önemi konusunda hatırlatma yapmanıza gerek yok.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Neyi söyleyip söylemeyeceğimizi sormayacaksınız. Siz belirleyemezsiniz, olmaz öyle şey.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama bakın, biz burada her şeyi şeffaf ve açık bir şekilde...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, ben dört beş yıldır burada Komisyondayım ve geçen dönem çok güzel bir dönem geçirdik, bu dönem tartışmalı geçsin istemiyoruz. Lütfen, sabırlı olun, arkadaşımız konuşsun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama bakın, Sayın Sertel, biz sabırlıyız. Siz diyorsunuz ki “Açık ve şeffaf...”

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ama yani bazen rahatsız oluyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Hayır, rahatsız olmuyoruz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Rakamlar söylenince rahatsız oluyorsunuz...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Hayır, rahatsız olmuyoruz. Bakın, rahatsız olmuyoruz. Sizin yazınız üzerine, açık ve şeffaf bir şekilde...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bir saniye, ben konuşuyorum Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz beni kestiniz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bir dakika...

Başkan olarak kesebilirim canım, Allah Allah!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Buyurun, tamam.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Öyle bir hakkım var, öyle de bir hakkım olsun artık, lütfen...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Konuşmacının insicamını bozmak gibi bir hakkınız yok.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bakın, bakın böyle bir...

Sayın Sertel...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bakın, konuşmasını yapsın, sonuçta söyleyin ne söyleyecekseniz Sayın Başkan.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Rapordan çıkmış ve Sayıştayla görüşüyoruz. Niye söylemiyorum?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, herkese baskı yaptınız ülkede, bize de mi yapıyorsunuz?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ya, ne baskı yapıyoruz? Lütfen ya!

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Şu anda siz baskı yapıyorsunuz. Deniz Bey kendini savunabilir.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ayıp yani böyle bir şey olmaz, böyle bir tablo olmaz! Biz milletin oyuyla geldik buraya. Öyle şey olur mu Sayın Başkan?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama bakın, Sayın Sertel, ben Yavuzyılmaz’la...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Böyle bir şey olur mu Sayın Başkan ya? Bütün kurumların içini boşalttınız, her yeri dağıttınız. Olur mu öyle şey?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Lütfen, lütfen...

Buyurun Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi, bir diğer örnekten hareketle söylüyorum çünkü Sayıştayla ilgili, zaten toplantı yapmamızın amacı bu. Dolayısıyla, bu kısımları ifade etmek gerekiyor.

PTT’yle ilgili yine Sayıştayın şöyle bir tespiti var. Bu, denetimi ilgilendiren bir tespit yani denetimle ilgili sıkıntı olduğunu ifade eden bir tespit. 2018 yılı Sayıştay raporunda diyor ki: “PTT AŞ Yönetim Kurulunun 30/11/2018 tarih ve 292 sayılı Kararı’yla söz konusu prosedürle aldığı kararlar, PTT AŞ’nin bağlı şirketlerinde denetim yapılması olanağı ortadan kaldırılmıştır.” Bakın, bu bağlı şirketlerle

ilgili, bir de bağı ortaklıklarla ilgili bir tespiti var, orada da diyor ki: “PTT AŞ’nin denetim yetkisinin olduğu bağı ortaklıklarında denetim, inceleme ve soruşturma yetkisinin mevzuatla düzenlenmesi önerilmektedir.” Zaten bulgunun başında da mevzuatla düzenlenmemiş olmamasına atıf yapıyor.

Dolayısıyla, burada, hem bağı ortaklıklar, bağı...

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Pardon, bu, PTT’nin kendi teftişinin söylediği bir şey, bizimle ilgisi yok yani kendi ifadeleri o.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Başkanım, tamamlasın ondan sonra sizi dinleyelim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, evet.

Hayır, ben, sizin denetiminiz, sorduğunuz sorular, aldığınız yanıtlar ve oluşturduğunuz önerilerle kurulu olduğu için, Sayıştayın ana amacının uygulanmasına engel olan kısımlar olarak değerlendiriyoruz. Siz, Sayıştay olarak PTT AŞ’den yaptığı iç denetime ilişkin raporları istemiyor musunuz? İstiyorsunuz ama gelmiyor size. Niye? Çünkü yapamıyor. Bunu da ortaya koyuyorsunuz, ben de sizin yapmaya çalıştığınız görevin daha bu aşamada sakatlandığını söylüyorum bir tespit olarak.

Şimdi, bu örneği de verdikten sonra, sizin sunumunuzun içinde ifade ettiğiniz “SayCap Denetim Yönetim Programı üzerinden her aşamada kalite kontrol süreçlerinden geçirilerek uluslararası denetim standartlarına göre hazırlanmaya çalışılmış.” Yani “Uluslararası denetim standartlarına hazırlanmaya çalışmak” diye bir kavram, böyle muğlak bir kavram denetim standartlarının içinde yok. Uluslararası denetim standartlarına bir rapor ya uygun olur veya uygun olmaz.

Soru olarak soruyorum. Yeni formatta denetim görüşü “olumlu”, “şartlı”, “olumsuz” ve “görüş bildirmekten kaçınma” ifadelerine yer verilmiş. Sorum şu: 2018 yılı raporlarında kaç adet olumlu, kaç adet şartlı, kaç adet olumsuz ve kaç adet görüş bildirmekten kaçınma konularında bulgu ortaya koydunuz? Bunun rakamlarını sizden isteyeceğim.

Yine, yurt dışında kurulan şirketler var. EÜAŞ’ın var; EÜAŞ International var, BOTAŞ International var, bu Jersey Adası’nda kurulan BOTAŞ International’ın şirketi var, bunları denetleyebiliyor musunuz? Soru olarak soruyorum. Aldığı kararları denetleyebiliyor musunuz? Yönetim kurullarını denetleyebiliyor musunuz? Bunları denetleyen bağımsız denetim şirketleri var mı? Varsa size bunların raporları aktarılıyor mu? Bunları sormak istiyorum.

Aynı zamanda KİT kuruluşları birçok ortak firma kuruyorlar zaman zaman. Mesela TEMSAN’da Nice Mühendislik Enerji firması ortak bir firma kuruyor. Süreç şöyle işliyor: Önce TEMSAN, EÜAŞ’ın ihalesine giriyor, bir KİT olduğu için ayrıcalıklı bir şekilde ihaleyi alıyor, daha sonra bu ihaleyi bir başka firmaya ya direkt ihalesiz veriyor veya bir firmayla ortaklık kuruyor. Nice Mühendislik Enerjiyle bir ortaklık kurmuş. Ortaklık oranı şu: TEMSAN’ın yüzde 40, bu diğer özel şirketin yüzde 60. Şimdi, bu ortaklığı denetleyebiliyor musunuz? Size sormak istediğim şey bu.

SAYIŞTAY DENETİM GRUP BAŞKANI HAYDAR GEZMİŞ – Denetleyemiyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Denetleyemiyorsunuz.

Bakın, bu yüzde 60 sahibi olan Nice Mühendislik Enerji firmasının sahibi olan İzzet Alagöz şu anda EÜAŞ’a da Genel Müdür olarak atanmış vaziyette, maalesef, böyle de bir süreç var.

Dolayısıyla, yine bir soru olarak sormak istiyorum. Bazı KİT kuruluşlarının raporları üzerinde “Gizli” ibareleri var.

SAYIŞTAY DENETİM GRUP BAŞKANI HAYDAR GEZMİŞ – Bankacılık yani.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, bankacılıkta var; İller Bankasında var, Halk Bankasında, Ziraat Bankasında var. Bu “Gizli” ifadesinin tam anlamı ve KİT Komisyonundaki milletvekillerini de ilgilendirdiği boyuttaki ölçüsü nedir? Burada, açıklanamayacak bulgular açıklanmamalı mıdır? Kamuoyuna açık mı değil mi, konuşulabilir mi? Hangi ölçüde gizlilik ifade ediyor? Bunları sizden açıklamanızı istiyorum.

Aynı zamanda bu rapor formatları arasındaki farkları belirtmişsiniz yani 2016 yılı ve önceki raporlar ile 2017 ve 2018 yıllarına ait raporlar arasındaki farklar. Tabii, burada ciddi eksikler var. Bir kere daha önceki rapor formatlarınızı kalkınma planları ve yıllık programlara uyumluluğunu da denetleyecek şekilde hazırlıyordunuz, şu anda Türkiye’de ciddi bir kalkınma planı sorunu var, hatta On Birinci Kalkınma Planı, 2019 yılında yedi ay geç açıklandı.

Dolayısıyla, bir örnek vermek gerekirse, yine TTK’nin Sayıştay raporunda diyor ki: “Gelecek on yılda kaç tane işçi çalıştıracağını kurum öngörememektedir.” Ve stratejik planla, kalkınma planlarıyla bu işçi sayısının, norm kadronun netleştirilmesi gerektiği hususu yer alıyor.

Dolayısıyla, norm kadroyu 14 bin olarak ifade edip, mevcut çalışan işçi sayısını da 7.924 olarak ifade ettiğiniz yerde ve aynı zamanda da kömür galerilerinin ayaklarının içindeki kömürün çıkarılmaya hazır hâle getirildiğini ve yüzde 100 üretim yapılabilceği hâlde bu eksik çalışan işçi nedeniyle, işçi sayısı az olduğu için yüzde 65’inin yapılamadığını, burada açıkta kalan kömürün havayla temas ederek oksidasyona ve yangınlara yol açtığını ve tabiri caizse bunun bir felakete yol açabileceğini raporunuzda ifade ettiğiniz hâlde, kurumun stratejik plan doğrultusunda norm kadro çalışmasının yapılmaması nedeniyle sizin denetiminiz yine bir yerde sakatlanmış oluyor. Dolayısıyla, bu kısım da rapordan çıkmış, bu kritik kısmın raporda olması gerektiğini düşünüyorum, bu konudaki düşüncenizi de size soruyorum. Bunun neden çıkarıldığını sormak istiyorum. Kalkınma planı ve yıllık programlarla olan yaptığınız bulgu ve denetlemenin özünün bir değerlendirme...

Daha önce yaptığımız KİT Komisyonu toplantılarında, özellikle Sayıştayın toplantı düzeninde aldığı konum ve oturma düzeni sağ arka köşe şeklinde. Oysaki denetim raporunun esasını teşkil eden bu bulguları ortaya çıkaran Sayıştayın asli bir şekilde ya toplantı masasında bizzat bulunması gerekiyor veya bu toplantıya daha fazla katılım sağlayabileceği bir pozisyonda oturması gerekiyor.

Eğer, biz, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev alan milletvekilleri olarak toplantı odasının yetersizliğinden bahsederek bu gerekçeyi kabul edersek, Türkiye Cumhuriyeti’nde yaşayan vatandaşlarımız ne yapsın? Onlar bin bir türlü eksiklerine ve sıkıntılarına yaşamlarını idame ettirmeye çalışıyorlar. Bir an önce çalışma verimliğinin artırılması için gerekiyorsa daha büyük bir toplantı odasına geçmemiz, Sayıştayın da hak ettiği şekilde hak ettiği yerde oturmasını istiyoruz.

Tekrar, ben, yeni çalışma dönemimizin hayırlı olmasını temenni ediyorum. Sayıştayın cesaretle ve liyakatle çalışmasını özellikle diliyor, “Sayıştay raporunun sadeleştirilmesi” adı altında sansürlenmesini de reddettiğimizi tekrar ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

Ben teşekkür ediyorum Sayın Yavuzylmaz.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de öncelikle Elâzığ ve Malatya depreminde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, yaralılara acil şifalar diliyorum, yüce Türk milletinin de başı sağ olsun.

Yeni çalışma dönemimizin hepimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Tabii, Sayıştay raporları, sanki bu son değerlendirmeye beraber bize daha çok Danıştay Davalar Kurulu gibi “İşte son durum budur; evet mi, hayır mı?” gibi “Ne düşünüyorsunuz?” gibi veyahut da “Onaylayalım mı onaylamayalım mı?” gibi, sonucu itibarıyla gelecek algısı oluştu bizde. Netice itibarıyla, bunların alt detaylarını, gidişatını görmekte de fayda var çünkü yıllara sâri gidiyor. Ziraat Bankasında bir olumsuz kredi veya sorunlu bir krediyle ilgili bir sürü aşamalar geçiyor. İşte, bazı arsalar satın alındı, ipotekler nakde çevrildi. Dolayısıyla, olayın komple seyrini görmeden kurumları yönlendirmenin biraz daha güç olacağını düşünüyorum. Bu manada, alt raporlarla beraber bilgilendirme yapılırsa daha isabetli olacağını düşünüyorum.

İkinci konu, tabii, denetlediğimiz kurumlar uluslararası arenada iş yapan büyük şirketler. Dolayısıyla, bunların denetim raporları aslında uluslararası arenada bu kurum ve kuruluşların kredibilitesi açısından da önemli. Dolayısıyla, Sayıştay tarafından denetlenen bir kurumun elde ettiği sonuçların, gerek ekonomik sonuçların gerek o kurumun faaliyetleriyle ilgili -kâdır zararlı- hedefleri açısından denetimlerin uluslararası arenada da geçerli olmasını ben şahsen canıgönülden arzu ederim. Dolayısıyla, uluslararası standartta bir denetimi bizim kurum ve kuruluşlarımız da hak ediyor diye düşünüyorum.

Bankalarla ilgili gizlilik meselesi var. Biz, burada, hepimiz kamu adına görev yapıyoruz, millet adına görev yapıyoruz. Dolayısıyla, millet adına gizli olabilecek ne var, ben bunu bilemiyorum ama en azından nasıl Genel Kurulda gizlilik ilkeleri çerçevesinde toplantılar yapabiliyorsak KİT Komisyonunda da hiç olmazsa bu tür konularda milleti temsil eden bizler huzurunda bunların da yapılabilmesinin lazım geldiğine inanıyorum.

Üçüncüsü, özellikle bağlı kuruluşlar yani gerek BOTAŞ’ın olsun gerek TPAO’nun olsun, Eti Madenin olsun yurt dışında bağlı kuruluşları var. Bunlar otomatikman kurumun her türlü faaliyetini etkiliyor, zaten kuruluş amaçları da bu müesseselere katkı sağlaması. Ama bu işin bir ayağını göremediğimiz sürece, bu işin bir ayağının denetimden uzak olduğunu bildiğimiz zaman kurumun geleceğine dair vereceğimiz kararlar da muhakkak etkili olacaktır yani bağlı kuruluşu kâr mı ediyor, zarar mı ediyor veya faaliyetleri eksik mi, doğru mu? Ben, KİT Komisyonunu, bütün bu bağlı kuruluşların üst yönetimi olarak algılıyorum. Dolayısıyla, bizim inceleme ve denetimin yanı sıra yönlendirme görevimiz de var. Onlara hedef gösterme görevimiz de var ama biz bu kurum ve kuruluşların faaliyetlerini göremediğimiz sürece, bilemediğimiz sürece yönlendirmemiz de mümkün olmayacaktır. En azından, onları denetleyen kuruluşların denetim raporları bir şekilde Komisyonumuza gelebilirse veyahut Sayıştay marifetiyle bizlere iletebilirse bu konularda da bilgimiz olur, ona göre hareket etmiş oluruz.

Bunun yanında, özellikle bağlı kuruluşlar yani Türkiye’de veyahut da uluslararası ihalelerde gerek adi ortaklık gerekse konsorsiyum marifetiyle girilen ihaleler olduğundan sayın milletvekilimiz bahsetti, TEMSA örneğini verdi. Mesela, burada hangi oranda bir ortaklık tesis edilirse bizim denetimimize açık yani burada yüzde 51 şartı mı var? Mesela yüzde 51’i geçince...

SAYIŞTAY DENETİM GRUP BAŞKANI HAYDAR GEZMİŞ – Yüzde 50’yi geçince Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Yüzde 50’yi geçince 51, hâkim ortak kurum olursa bizim denetimimize açık, onun altında olan ortaklıklar veyahut da konsorsiyumlar denetimin dışında. Aslında, bunun iyi irdelenmesi lazım. Yani kurum ve kuruluşlarımızın hâkim ortak olmadığı ihalelere girmesinin veyahut da projeler yapmasının çok sağlam gerekçeleri olması lazım. Yani sadece, özellikle Türkiye’de -mesela TEMSA örneğini verdiği için söylüyorum- bizim bir türlü ayağa kaldıramadığımız kurumlardan biri TEMSA, ne üretir? Jeneratör üretir. Bugün, biz, hem HES’lerde hem diğer projelerde maalesef en

rantabl çalıştırmamız lazım gelen, kapasitesini 100 kat artırmamız gereken bir kurum ve kuruluştan olumlu sonuçlar alamıyoruz çünkü her yerde bu jeneratörler yapılıyor, yapılmalı, Türkiye'nin buna ihtiyacı var. Hani bir söz vardır "Aş taşarken kepeceye paha biçilmez." misali, bu millî kuruluşların, bu millî müesseselerin başkasına böyle konsorsiyumlarda destek olmak yerine, kendi ana faaliyetleri konusunda ciddi mesafeler katetmesini ben şahsen beklerim. TEMSA yüzde 20, yüzde 30 ortak olacağı yerde, otursun... Hakikaten çok ciddi ihtiyaç var yani her yerde var. Bugün enerji açığından bahsediyoruz, GES'lerde var, RES'lerde var, hidroliklerde var, hadi GES'lerde jeneratör kullanılmıyor diyelim ama diğer alanlarla ilgili bu enerjinin tam orta yerinde olan bir kurum ve kuruluşun kendi faaliyetlerini bir yere getirmesi lazım gibi.

Ben de geçmişte KİT Komisyonunda görev yaptım, şey olsun diye söylüyorum. O zaman, Makina ve Kimya Endüstrisinin Genel Müdürü burada oturuyordu, o da bu kadar köklü bir kuruluş için "Silah üretmek yerine, işimiz gücümüz yok, tencere, dava üretelim. Çelik tencere üretebiliriz." demişti, ona da o zaman bu tepkiyi göstermişim yani Makina ve Kimya Endüstrisi kurumuna bugün içinde bulunduğumuz şartlarda savunma sanayisinde ne kadar ihtiyaç olduğu ortada. Bugün de tam yeri gelmişken söylüyorum, biz TEMSA'yı alabildiğine destekleyelim. Bu üretimlerin...

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – TEMSAN...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – TEMSAN evet. TEMSA da tabii şimdi konkordatoda yani Türkiye'de artık bir şey kalmadı ki. "TEMSA" deyince hepimizin aklına yine kötü şeyler geliyor. Keşke o da Adana'da üretime başlasa. Yani bu tür müesseseler çok zor şartlarda kurulup kolay şartlarda kaybettiğimiz müesseseler. Duyduğum kadarıyla, TEMSA da konkordatoda herhâlde. TEMSAN'ın kaderi de inşallah TEMSA gibi olmaz diyelim. Dolayısıyla, yüzde 51 hâkim ortak olsun, biz de rahat inceleyebilelim, müesseselerimizi geliştirelim ama onun altındaki ortaklıklarda da yine gözümüz üstünde olsun yani hakikaten kuruma katkı sağlıyor mu sağlamıyor mu; onları da görme şansımız olur.

Bu ilk toplantı, fazla bir şey söylemeyeyim, Deniz sopa yiyecekti biz kurtulalım hiç olmazsa.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Lütfen... Bizim kimseye...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Latife olsun diye söylüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Peköz.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, Sayıştayın değerli üyeleri; hoş geldiniz. Öncelikle, bu dönemin ülkemize yararlı olmasını diliyorum.

Elâzığ ve Malatya merkezli yaşanan depremde yaşamını yitirenlere rahmet, geride kalanlara başsağlığı, yaralanan insanlarımıza da şifalar diliyorum.

Şimdi, Sayıştayın raporunu incelediğimiz zaman bir durumla karşı karşıya kaldık. Kurumla ilgili denetim görüşümüz olumlu olabiliyor. Bunun yanında "Denetim görüşünü etkilemeyen bulgular" başlığı altında "kurumu zarara uğratılması, mevzuata uygun olmayan şekilde ihaleler yapılması" gibi ciddi bulgular mevcut olabiliyor. Bir bulgunun denetim görüşünü etkilemesi için hangi kriterlere sahip olması lazım diye sormak istiyorum. Bir kurumun yasalara aykırı işlemlerle zarara uğratılması denetimi etkilemez mi? Kömür İşletmelerinde -arkadaşlar da ifade etti- olduğu gibi.

Sayıştay, bu ülkenin önemli kurumlarından bir tanesi. Son dönemlerde, yaşanan her yerde farklı şeylerin algılandığı, baskıların vesairenin dile getirildiği bir dönemde, Sayıştayın da gitgide raporlarında önemli ölçüde özetlemeye ve daraltmaya gitmiş olması kamuoyunda olumsuzluklara sebep olabiliyor.

Bir de bu gizlilik meselesi gerçekten çok önemli. Nerede gizli, üzeri örtülen bir şey varsa orada mutlaka zamanı geldiğinde olumsuzluklar yaşanabiliyor. Geçen sene burada da sorduğumuz soruların bazılarında gizlilik nedeniyle cevap verilememişti. Bunun da hesaba katılması ve bundan sonraki dönemlerde bunlara uygun olarak cevaplar üretilmesi ve gizlilikten kaçınılması lazım. Eğer arkadaşların da ifade ettiği gibi gizlenecek bir şey varsa, kamuoyuna açıklanmasında sakınca olan bir şey varsa buradaki Komisyonla sınırlı tutulabilir ve dolayısıyla da Komisyondan dışarıya herhangi bir bilginin sızmasının önüne de geçilmiş olabilir.

Bir de belki çok önemli değil ama Kurum Başkanı olarak sunumu sizin kendinizin yapmamanızın özel bir nedeni var mı diye sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Peköz.

Herhâlde başka söz almak isteyen yok, soru sormak isteyen yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, kısa bir soru kaldı, herkesin de merak ettiği bir konu.

BAŞKAN – Peki, tamam, bir dakikalık...

Buyurun Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayıştayın Varlık Fonuna devredilen kurumlarla ilgili denetiminde daha önce yaptığı denetimden bir farklılık var mı, denetleyebiliyor mu? Yani Varlık Fonuna aktarılıp da şu anda denetleyemediği kurum varsa bunların isimlerini sizden rica ediyorum.

Bir de Vekilimiz “TEMSAN” dedi, onunla ilgili küçük bir bilgi vereyim: TEMSAN’ın, kendisini ayağa kaldırması gereken bir kurum olmasına rağmen, aynı zamanda devlet ihalelerinde, EÜAŞ’ın açtığı ihalelerde bir öncelik hakkı var. O öncelikle birlikte düşük fiyattan ihaleyi alıp daha sonra kendisinin yapma yeteneğine sahip olmadığı ihaleleri de almış -bu şekilde aldığı için- 2018 yılında toplam 17 ihale almış, 2 tanesini kendisi yapmış, 15 tanesini de ihalesiz başka firmalara vermiş. Sayıştayın da böyle bir bulgusu vardı.

Ben, son bir soruyla kapatıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama üç tane soru oldu yalnız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Özellikle bu denetim raporunun “sadeleştirilme” adı altında -bana göre- sansürlenmesinden ve sizin çalışmalarınızın da bu doğrultuda sekteye ugratılmasından siz rahatsız mısınız? Rahatsızlığın ötesinde, denetim açısından bir eksiklik görüyor musunuz?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Yavuzyılmaz.

Sayın Başkanım, kısa, öz bir şekilde sorulan tüm soruları yanıtlamanızı rica ediyorum.

Buyurun Sayın Başkanım.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Önce sorular için de teşekkür ediyoruz.

Öncelikle RDK tutanaklarından kısaca bahsetmek istiyorum.

Haydar Bey Sayıştay raporlarını anlatırken üç aşamadan bahsetti; denetim raporu, Sayıştay taslak denetim raporu ve Sayıştay raporu. Dolayısıyla, bu aşamalardan geçmek bizim için bir kalite güvencesi getiriyor. Ekip olarak denetim yapılıyor. Biliyorsunuz, denetçinin tek, subjektif kanaatlerini görmek yerine, ekip hâlinde, hesap alanları ayrıştırılarak bir ekip başkanının başkanlığında denetim yapmak kalite güvencesini sağlıyor. Buradan çıkan raporlar esas hesapların denetiminden sorumlu olan grup

başkanının da gözünden geçerek, böyle bir kalite güvencesi sağlanarak denetim raporu hâline geliyor. Ne zamanki “Sayıştay denetim raporu taslak” dediğimiz olay, kurumun cevabı gelip de denetim raporu olarak ortaya çıkıyor, Sayıştay denetim raporu taslak hâline geliyor ve biz, burada, kurumun kendi içerisindeki okuma komisyonları içinden yine başka bir meslektaş tarafından incelemesi yapılıyor. Bu, uluslararası denetim standartlarında “peer review” diye geçiyor. Burada uluslararası denetim standartlarına uygunluk ve içerik yönünden, mevzuata, kanunlara ve yapılan incelemelere yönelik çalışma kâğıtları da dâhil arkadaşlar ikinci bir göz olarak inceliyorlar. Buradan çıkan raporlar daha sonra bir dairede görüşülüp RDK’ye gönderiliyor. Sayıştayın genel yönetim kapsamındaki kamu idareleriyle ilgili yaptığı denetimler de KİT kapsamında yaptığı denetimler de aynı prosedüre tabi oluyor. Dolayısıyla, bizim RDK’ye gelen taslak raporlarımız... Sayıştay Başkanının Başkanlığında Rapor Değerlendirme Kurulu, denetimden sorumlu Başkan Yardımcısı, 2 daire başkanı ve 8 daire üyesinden oluşuyor. Bu raporların her biri görüşülürken grup başkanı, ekip başkanı ve ekip de orada yer alıyor. Her bir bulgu orada teker teker okunarak hem oylamaya tabi tutuluyor hem üyelerin görüşleri ve denetim ekibinin ve grup başkanının savunmaları, düşünceleri alınıyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Oylamaya mı tabi tutuluyor orada?

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Tabii, en sonunda her bir bulgu, eğer üzerinde bir itiraz, bir anlaşmazlık varsa oylamaya tabi tutuluyor, eğer konsensüs sağlandıysa “Hâliyle kalsın.” veya “Şu bölüm değişse denetim görüşünü etkilemeyen hususlar alınsın.” veya “Denetim görüşünü etkileyen bölüm alınsın.” veya “İzlemeye alınsın.” gibi, RDK sadece bu yönde karar alıyor. Dolayısıyla, RDK tutanaklarına baktığımız zaman, kişilerin, kurul üyelerinin oradaki görüşleri teker teker açıklanarak, onlar şöyle olsun veya böyle olsun diye bir öneri sunuyor, Başkan da bunu gerekirse gruba soruyor, cevabı aldıktan sonra komisyon tatmin olursa oylamaya tabi tutuyor ve orada her bir raporun her bir maddesi teker teker gözden geçirilerek RDK, tüm şeyleri “Sayıştay raporu” diyeceğimiz hâle gelmeden önce bir ortak konsensüs oluşturuyor. Bu konsensüse baktığımız zaman... Bu RDK’ye seçilen üyeler içerisinde özellikle uzmanlığı olan üyelerimiz iki yıllığına seçiliyorlar Genel Kurul tarafından ve farklı farklı uzmanlığı olanlar özellikle RDK’de yer alıyor, olmazsa onun yerine yedek olarak alınıyor. Dolayısıyla, yargı dairelerimizin üyeleri oldukları için burada da bizim Sayıştay Başkanlığının raporu hâline gelmeden önce Sayıştay Başkanımızın da RDK’nin de belirlediği bazı kriterlere göre bütün raporlar gözden geçirilmiş ve üzerinde bir kalite güvencesi sağlanmış oluyor. Dolayısıyla, bu tutanakların sizlerin talebiyle sizlere verilmesi şu an için bizim yetkimizde değil fakat bu talebinizi -Deniz Bey’in de Ali Bey’in de söylediği gibi- Başkanlığımıza iletacağız. Takdir...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ali değil, Atila Sertel.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Özür dilerim, Atila Bey. Kusura bakmayın, yanlış kalmış hatırımda.

Sayın Vekilim, onu da Başkanımıza iletceğim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ali de güzel isim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ali de güzel isim, hem rahmetli babamın hem de oğlumun ismi Ali.

Buyurun Sayın Başkanım.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Diğer konu: Denetim görüşüne yer verilmesi. Bizde biliyorsunuz uluslararası standartlar...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sözümlü böyleceğim, kusura bakmayın.

Sayın Başkana ayrıntıya girdiği için çok teşekkür ediyorum, komisyon üye sayısı da verirse ondan da memnun olurum ama biliyorsunuz, KİT’lerin anayasal denetçisi Türkiye Büyük Millet Meclisinin KİT Komisyonudur yani raporun nihai sahibi komisyon yani biziz; değil mi? Siz, Sayıştay olarak Komisyon adına bir ön denetim yapıyorsunuz, bize sunuyorsunuz. O yüzden, RDK tutanaklarının gelmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev gören KİT Komisyonu üyelerinin denetiminin asli unsurudur. O zaman şüpheyi de ortadan kaldırırız. Acaba var olan birtakım durumları Sayıştay üstten gelen baskılarla yok ediyor mu etmiyor mu? Azaltıyor mu çoğaltıyor mu? Nedir bu durum? Bu noktada, bizim herhâlde oradaki durumları okumamızda ya da öğrenmemizde bir sakınca olmaz diye düşünüyorum çünkü asli görevi biz yapacağız ama siz orada tartışıyorsunuz ve bizim adımıza karar veriyorsunuz; bunları çıkaralım, bunları koyalım... İyi de çıkardığımız konularla ilgili belki bizim çok önemle üzerinde duracağımız işaretler olabilir, değil mi? Mesele bu.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Son olarak Sayın Karakaya da söz almak istiyor.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Aslında, çok iyi oldu, söz alayım demiştim ama en son, kurum değerlendirmeye başlamıştı, Atıla Bey’in devreye girmesi bana da söz hakkı doğurdu, ondan dolayı teşekkür ediyorum.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – O kadar zor mu söz almak Sayın Karakaya?

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Söz almak o kadar zor değil ama dinliyoruz. Dinlemek de önemli bir fazilet diye düşünüyorum, bugün onu yapmaya karar vermiştim. Dolayısıyla, bugün, bu toplantı bir bilgilendirme toplantısıydı, mümkün olduğu kadar bu konuda kurumun vereceği bilgilere dikkat kesildim.

Ben, öncelikle şunu söylüyorum: Teşekkür ediyorum.

Hakikaten yeni bir raporlama dönemi hem de denetimle ilgili bazı konularda ekstra bilgiler verilmiş olmasının ben faydalı olduğunu düşünüyorum. Şimdi, tabii, aslında, burada gündeme getirilen bazı konular, tartışmalar, daha fazla bilgi isteme, elbette haklı bir talep olarak düşünülmeli. Burada milletvekilleri sonuçta milleti temsil eden insanlar ama bu konular da öyle rastgele yapılabilecek konular değil. Ben bunu defaaten söyledim, otuz yıl da bu işlerin akademik tarafında uğraşan, uygulamasında olan, KİT Genel Müdürlüğü yapmış, daha sonra da burada KİT Komisyonunda denetimde bulunan biri olarak ve samimiyetle ifade etmek istiyorum: Denetim konusu teknik bir konu yani zaten bana göre, sana göre bir denetim olsaydı uluslararası bu kadar standart olmazdı. Daha bitmedi bunlar, her gün, bugün, dünyanın birçok yerinde, gelişmiş birçok ülkede, bu denetim standartları, ilkeleri, prensipleri tartışılıyor. Yeni yeni denetim ilkeleri getiriliyor, üç ay, altı ay sonra onlar revize ediliyor. Dolayısıyla bu konularda sağlanmış bir konsensüs söz konusu değil.

KİT eski Genel Müdürü olarak şunu biliyorum, yaşadım, bugün de aynı olduğunu düşünüyorum, değiştiyse lütfen beni düzeltin: Gruplar, KİT’lerde duruyorlar, orada kendilerine verilen odalarda faaliyetlerini devam ettiriyorlar. Yani 7/24 kurum açık olduğu sürece, hatta pazar günü bile gelirler, o kurumda yani orayı izleyen göz gibiler, her şeyi izlerler hatta bunu da o kadar profesyonelce yaparlar ki bazı konularda da olaya karışmadan genel müdürü ve yönetimleri de uyarırlar çaktırmadan. Yani sürekli gözetim altındalar ve raporlar haftalıktır, yapılan her yönetim kurulu kararları kendilerine ulaşır ve buna göre denetimlerini yaparlar.

Ben özellikle bunu birkaç toplantı öncesinde de söylemiştim, geçen dönem diyeyim daha doğrusu. Özellikle uluslararası denetim raporlarına geçilmesi ya da o formatların kullanılması, uluslararası denetim harmonizasyonu açısından, oraya uyumlaşma açısından son derece önemli diye düşünüyorum.

Şimdi, tabii ki bizim KİT’lerin hesapları kitapları buralara geldi ve biz onlar üzerinde, denetimleri üzerinde, raporlar üzerinde görüşler belirttik, incelemelerde bulunduk, belli analizlerde bulunduk ama ben şunu söyleyeyim ki: Bir defa, KİT’ler uluslararası denetim standartlarına uygun işlemlerini yapmıyorlar, uluslararası finansal raporlara, UFRS’lere uygun yapmıyorlar. Ben, burada, her seferinde, örneğin çalışan işçilerin kıdem tazminatları karşılıklarının mali tablolarda yer almadığını, mali tabloların bunlara göre çıkan sonuçlarının gerçeği yansıtmayacağını, tabii ki oradaki tazminatın yüküne bağlı olarak ve bunların yapılması gerektiğini... Aslında Sayıştay da bu konuda uğraşıyor ama sonuç itibarıyla vergiye dayalı bir raporlama sistemi Türkiye’nin genelinde olan şeyler. Bunlar belki zaman içerisinde düzelecek, gelecek. “Rapor, uluslararası denetim standartlarına uygundur.” diye, var mı bir babayıt Sayıştay’dan -Türkiye’deki tüm KİT’leri de biliyorum- bir raporla oraya görüş bildirmeye? Elbette o zaman bir geçiş şeyinde diyecek ki: Uyumlu olmaya çalışılmaktadır. E, doğru yani bir rapor ya uyumludur ya değildir ama bunu da biraz bilmek lazım Türkiye’deki şartları, standartları vesaireyi.

Şimdi, biz, burada daha çok istismar konularında rahatsız oluyoruz. Denetim konusu bir standart, denetim konusu teknik bir konu. Dolayısıyla bunun usulüne uygun olarak makul güvencedir denetimin esası, mutlak güvence yoktur, bunun maliyeti oldukça yüksektir. Yani bunun maliyeti fayda-maliyet analizi açısından bakıldığında kimsenin kabul edebileceği bir şey değil. Ona rağmen bizim KİT’ler sürekli bir denetime tabidir. Evet, düzenlilik denetimi yapıyor Sayıştay ama KİT’ler gerçekten sürekli bir denetime tabii olan kurumlardır. Buradaki mesele, biz Sayıştay’a güveniyor muyuz güvenmiyor muyuz? Ben bu tüm dinlediklerimden sonra bizim o zaman şöyle bir şey yapmamız lazım diye düşünüyorum: Her KİT’e bir milletvekili atayalım, 2 atayalım, 2 kişi olmayabilir anlaşılır, 3 olsun denecek. O partiden mi olacak, bu partiden mi olacak? Yani bir defa her şeyden önce olumlu yaklaşmamız lazım. Elbette buralarda kullanılan kamu kaynaklarının israf edilmemesi, doğru kullanılması, çarçur edilmemesi konusunda hassas olmamız kadar doğal bir şey yok; bunu çok rahatlıkla sorabiliyoruz, denetleyebiliyoruz. Bilgi gelmiyorsa, gecikiyorsa onun da üzerinde duralım ama işin denetim tarafında denetimdeki... Biraz önce söylediniz “Peer Review” alınıyor.” dediniz. Yani akranları, meslektaşları o seviyedeki bir insan da oturuyor. “Çalışma kâğıtları.” dediniz, çalışma kâğıtları çok teknik bir alandır, çalışma kâğıtları ispat vesikalarının en önemlilerinden biridir. Dolayısıyla bunlar teknik esas ve usullere göre yapılıyor ve bir kurula geliyor. Bu noktada o kurulda elbette bazı şeylere filtreleme yapılacak yani bir kurumun denetim raporları klasörler dolusudur. Biz oradan bakarız, eğer rahatsız olduğumuz belli noktalar varsa oralardan geçerek bunun arka planında neler olup olmadığına belki gidebiliriz.

Dolayısıyla istekler, talepler makul ama istek, talep şeklini doğrusu teknik anlamda ben kendi görüşümü, kendi görüşümü değil de daha doğrusu işin bilimsel teknik yönünü ortaya koyma ihtiyacı duydum. Onun için başlangıçta herhangi bir ihtiyaç duymamıştım Sayın Vekilim. Dolayısıyla güzel bilgiler aktarıldı, onu teknik bilgilerle birleştirdim. Sonradan böyle bir ihtiyaç duyulduğu için dedim. Değilse, söz almak zor değil. Bir de burada, çok özür dilerim, KİT Komisyonu sözcüsüyüm, onun için söz alma gibi, orada zorlanma gibi bir şey söz konusu değil.

Ben hakikaten yeni formatın da uygun olduğunu ama oradaki -daha önce de bunu belirttim- bu konu yeni bir konu değil elbette ama mali tablolarla ilgili kısım raporda belki biraz daha genişletilebilirse... Önemlidir çünkü siz, buradaki temel olan bu raporun formatını “ISSAI 100” denilen standarda oturtuyorsunuz. Bu standart, biliyorsunuz, kamu kurumlarının denetimleriyle alakalı bir standart; özel kurumlar belki çok daha sade, yüzeysel olabiliyor, mali tablolar bunun için yeterli oluyor. Kamu

kurumlarına zaten özel bir önem atfediyor oradaki standart. O anlamda, ben mali tablolarla ilgili kısmı biraz daha genişletme yönünde bir davranışın hem standartlar açısından hem de bizim burada bilgilendirilmemiz açısından çok daha faydalı olacağını düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum tekrar bu bilgilendirme ve böyle bir tartışma ortamı oluşturulması dolayısıyla hem kurumumuza hem de size Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

Buyurun Sayın Başkanım.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Evet, ben de teşekkür ediyorum.

Diğer sorularla ilgili bilgilendirmeye devam edelim. Burada denetim görüşüne yer verilmesi olumlu şartlı olumsuz görüş olarak geçen ifadeler, daha önce de belirttiğimiz gibi rapor formatındaki ve rehberdeki revizyon çalışmaları 2017 yılına yansıyan ve hâlen devam eden, yerel yönetim kapsamında kamu idareleriyle ilgili rehber ve rapor formatlarında da yine uluslararası standartlara uygun olarak “Olumlu, olumsuz, şartlı görüş.” gibi görüş belirtme, uluslararası standartlara uyum kapsamında rehber komisyonların ve formatın içerisine girdi.

Biliyorsunuz, 2010 yılında 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ilk çıktığında 832 sayılı Sayıştay Kanunu’ndan gelen alışkanlıkların değiştirilmesiyle uzun süre “eşleştirme projesi” dedikleri çalışmalar yapıldı ve bu kapsamda mali denetim, bu eşleştirme projesinin Sayıştayda yürütülen iki yıllık bir çalışmada yüzde 70’ini kapsıyordu. Bu rehber ilk defa taslak olarak orada çıktı ve uluslararası standartların hepsine uyum sağlamaya çalıştık. Sayın Mevlüt Karakaya Vekilimin de belirttiği gibi, uluslararası standartlara uyum sağlamaya çalışabiliriz ancak yani standartlar, her zaman ulaşılması amaçlanan, hedeflenen ideallerdir. Dolayısıyla bunlara ulaşmak için ya da tam anlamıyla standardı sağlamak hiçbir ülke için mümkün değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, tam anlamıyla konuya atıf yapıldı da “Standartlara hazırlanmaya çalışmak.” diye bir norm olmaz. Yani böyle muğlak bir ifadenin burada yer alması... Vekilimiz kendisi ifade etti, özellikle mali konularla ilgili görüş bildiriyor ancak Sayıştayın denetim raporları bir bütün yani kendisinin de ben bazı yolsuzluklarla ilgili, sıkıntılarla ilgili burada görüş bildirmesini de isterim. Bir standart ya vardır ya yoktur; o standarda uyulur veya uyulmaz, o standarda uymaya çalışmak bir temenniden ibaret. Yani sizin bu kadar teknik bulguların üzerine böyle muğlak bir ifadenizin olması, burada açık bir kapı bırakır. Tıpkı kurullarınızı oluştururken yapacağınız küçük bir standarda uymayan veya standart belirleyememekten kaynaklı hatanın, o kurulda bir yanlış kişinin bulunması, oy çokluğuyla alacağı bir karar doğrultusunda bir bulgunun rapora girmesine engel olur. Yani dolayısıyla o muğlak ifadeyi lütfen siz savunmaya çalışmayın, ben bir yazım hatası olarak değerlendirmeyi tercih ederim orada.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Yavuzyılmaz.

Buyurun Sayın Başkanım.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Meslek olarak düşünürsek raporlarımızın hiçbirinin bütün standartları tam anlamıyla karşıladığını söylemek mümkün değildir, bunu söylemek istedim sadece.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sizin hangi standardı kendinize baz aldığınız önemli.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Baz almanız önemli.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Dinleyelim, lütfen.

Değerli üyelerimiz, Sayın Başkanımızı dinleyelim, ilave olarak katkı sağlamak istediğimizde söz alırız. Sonra da Komisyon uzmanı arkadaşımız kısa bir sunum yapacak, toplantımızı en geç saat birde bitirmek istiyoruz.

Buyurun.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Bizim hedefimiz Başkanlık olarak “Peer Review” çalışmaları da dâhil uluslararası standartlara uygun Sayıştay denetim raporları çıkarmaktır. Tabii, bu bir süreç.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Nihai hedeftir bu.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Yüzde 80, yüzde 90’lardayız, daha ileriye doğru gideceğiz. Dolayısıyla tamamen sağladığımızı söyleyemediğimi ifade etmek istedim ben.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Adı geçtiği için Sayın Karakaya söz almak istiyor.

Son defa söz veriyorum.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan sonda çok güzel ifade etti, bu bir süreçtir. Zaten “Uluslararası denetim ya da finansal raporlamalara geçme.” diye bir ifade kullanılmaz. “Harmonization” ifadesinin karşılığı olarak ifade edilmek istenen şey de burada yakınsamadır, yakınlaştırmak özellikle kullanılır. Oradaki olay bir süreçtir. Yani bu, şu anlama gelmiyor: Yani böyle söyleyip uyulmayacağı anlamına gelmiyor. Evet, şeklen oradaki şekil alındı, oradaki standartlara uyulacak, birçok standart var. Peki, 99’una uydunuz 1 tanesi uymuyorsa, ona uyulmuyorsa... Biraz önce söyledim, kurumların denetiminde, olumlu görüş bildireceksiniz. Orada bir başlık açılmış, o başlık genelde uluslararası standartlarda vardır ama çok dar, sığ bir alanı ifade eder, sebebi de birçok uluslararası finansal raporlama standartlarına uygun bir raporlama yapan kurumlar için geçerlidir. KİT’lerde böyle bir şey yok, bunu anlatmaya çalışıyorum. Bir defa, hesap planları tek düzen hesap planıdır. İşin bu teknik arka planını görmediğinizde her şey böyle yüzeysel kelimeler üzerinden gider. Yani ben bunu nezaketen de mümkün olduğu kadar belli bir seviyede tutarak söylemeye çalıştım, öyle de söylüyorum. Arka planı başkadır, orayı bilmeden buradaki bir şeyi alıp orayı düzenlemeye çalışmak doğru bir yaklaşım değil. Ama burada belli, o standartlara uyulmaya çalışılan bir raporlama yapılıyor. Bizim kaynak israfı, yanlışlar konusunda bir tereddüdümüz, düşüncemiz olursa bu kalemlerde açar burada da sorarız, dışarıda da sorarız, başka yerde de sorarız, yaptığımız gibi. Dolayısıyla burada herhangi bir beis yok: Bu, teknik bir konu.

Çok özür dilerim Başkanım yani yanlış bir anlaşılmaya meydan vermemek için ben tekrar söz aldım.

Çok teşekkür ediyorum sabrınızdan dolayı.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ben teşekkür ediyorum bilgilendirdiğiniz için.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, yüzeysel bir ifade ve seviyeyle ilgili bir ifade oldu, dolayısıyla bu konuda söz almak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Arkadaşlar, biz burada bilgilendirme toplantısı yapıyoruz. Artık karşılıklı konuşmaya... Lütfen Yavuziyılmaz, lütfen, rica ediyorum...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi “Ben biliyorum, siz bilmiyorsunuz.”

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Yok, öyle bir şey demedim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yok, öyle bir şey demedi ya.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – “Siz yüzeysel konuşuyorsunuz.” gibi bir ifade var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yok, yok, değil, değil.

Sayın Karakaya lütfen...

Sayın Yavuziyılmaz lütfen...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Bunu böyle algılıyorsanız o sizin işiniz, ben onu demiyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sizin ne dediğiniz tutanaklarda var.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Bu benim alanım olduğu için, sizin de elbet teknik benim hiç bilmediğim, söylediğiniz birçok...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Lütfen...

Sayın Karakaya...

Sayın Yavuziyılmaz, lütfen...

Kapatalım artık.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sevgili kardeşim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Aynı ifadeleri ben de size karşı kullansam siz de aynı şekilde cevap vermeye...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Bir şey söylüyorum, dinlemiyorsunuz, bir dinleseniz zaten bu sorun olmayacak.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ne dediğiniz tam anlaşılmıyor.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Atila Bey...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Karakaya...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Özur dilerim, cümlemi tamamlayayım Başkanım, yanlış anlaşılma olacak.

Şimdi, tabii ki burada herkesin kendine özgü kendi çalışma alanı, profesyonel olduğu bir alan var. Sizin de söylediğiniz birçok şeyi hakikaten...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Siz bir ara Deniz Bey’le oturup konuşun.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Atila Bey, onu konuşalım.

Benim söylemeye çalıştığım şey şu: Bu işin arka planında başka bir şey var, oraya gelen kavram orayla bağlantılı bakıldığında sorun değil. Yani dolayısıyla o ifadenin kullanılması yanlış değil dedim yani bu kadar da...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Karakaya, teşekkür ediyorum.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Başkanım, buyurun.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Diğer sorulardan devam edersek, şimdi, bizim Eti Maden işletmesinin raporu; 2016-2017 arasındaki farkı Deniz Bey sağ olsunlar gösterdiler. Şimdi, bizim ilk 2017 format değişikliğine neden olan Komisyon çalışmasında, revizyonda burada genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için hazırlanan denetim rapor formatıyla yeknesaklık sağlamak amacı güdülmüştü. Dolayısıyla dikkat edersek veya detaylı incelersek 2016 ve öncesindeki KİT raporlarının içeriğindeki bilgiler, çoğunlukla kendi faaliyet raporlarında da var olan ve farklı bölümlerde aynı nitelikteki bilgilerin yer aldığı raporlardı. Dolayısıyla biz bunları sadeleştirme yoluna

gittik. Nedir bu sadeleştirme? Neye ihtiyacımız var? Zaten kurum faaliyet raporunu kamuoyuna yayınlıyor. Dolayısıyla herkesin elinde var. Bu raporun çok fazla kabarık olmasını gerektirecek bilgiler denetimin sonucu üretilen bilgiler değil, kurumdan aldığımız denetim raporunun denetim görüşüne ilişkin veya bulgulara ilişkin veriler de değil, genel bilgileri ifade ettiği için bunlar azaltıldı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – 5 katı azalttınız.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Evet, 5 kat.

Fakat yine de aynı şeyi söyleyelim, şunu söylemek istiyoruz: Bugün itibarıyla yaklaşık bir aydır KİT raporlarının formatı ve KİT denetim rehberine ilişkin revizyon çalışması yürütülüyor. Ben Sayıştayda Bölüm Başkanlığı görevine geçtiğimiz yılın temmuz ayında geldim. Gelir gelmez ilk yaptığım iş, tekrar bu raporu ve rehberi gözden geçirmek oldu. Tüm denetçilerden, gruplardan ve ilgililerden geri dönüş istedik, dolayısıyla bir komisyon kurduk, bu komisyon hâlâ çalışıyor. Sizlerin burada söylemiş olduğunuz raporla ilgili, formatla ilgili veya denetim yönetimiyle ilgili her türlü bilgiyi biz not aldık, arkadaşlarımız özellikle not alıyor, yine bu rapor formatını çalışırken ve rehberi güncellerken bunları da tekrar uluslararası standartlar kapsamında gözden geçirip revizyonu rapor hâline getirip...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şirket genel müdürünün maaşının neden 2018'den çıktığını...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Onu alt komisyonda ilgili kurumla konuşurken...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayıştay çıkarmış da o yüzden soruyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, lütfen Sayın Yavuzylmaz...

Sayın Başkanım, devam edelim, lütfen.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Bu soruya da şöyle cevap verelim: KİT iştirakleri..

ATİLA SERTEL (İzmir) – Erkeğin maaşı sorulmaz diye belki, ondan olabilir mi?

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Yok, estağfurullah.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun Sayın Başkanım.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – KİT yurt dışı iştiraklerine ilişkin, bağımsız denetim raporlarına ve denetlenmesine ilişkin sizin yani KİT Komisyonunun Başkanlığımıza yazdığı bir yazı var. Bu iştirakler yani KİT'lerin kurduğu yurt dışı iştirakleri oranın, kurulduğu ülkenin kendi kanunlarına göre kurulduğu için bizim bunu, onların vermiş olduğu bağımsız denetim raporları üzerinden... Denetlemememiz gerektiğine dair Komisyonun yani KİT Komisyonunun doğrudan denetlemememize ilişkin bir yazısı var bize. Uzun süre tartışmalara neden olmuş bu ve böyle bir yazı olduğu için biz iştirakleri denetlemiyoruz. Fakat yurt içindeki yüzde 50...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Emin misiniz bu söylediğinizde?

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Evet, eminiz. Arkadaşlarımız da aynı bilgiye sahip.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evrak olarak şu anda verebilir misiniz? Çünkü burada aksi yazıyor da yani o yüzden.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Şu anda biz bununla ilgili bir çalışma yapmadık Sayın Vekilim, sadece sunum için gelmiştik de.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, evet. Sayın Yavuzylmaz, siz alt komisyonda bununla ilgili tekrar sorularınızı, görüşlerinizi iletin. Biz burada sadece bilgilendirme toplantısı yapıyoruz, bakın.

Sayın Başkanım, toparlayalım, bakın biz buradaki bilgilendirme toplantısında format değişikliğiyle ilgili raporların yazılımı ve format değişikliğiyle ilgili bu toplantıyı yapmasaydık alt komisyon toplantılarında bu format değişikliği tekrar gündeme gelecekti, her seferinde tek tek gelecekti, esas denetimi belki biz kaçıracaktık. Bunun için böyle bir toplantıya burada ihtiyaç duyduk böyle bir toplantıyı düzenledik.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, anlamadığımız şey şu...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Yavuzılmaz, lütfen sözümü kesmeyin. Lütfen, rica ediyorum, bakın lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, anlamadığımız şey: Bu toplantının amacı, Sayıştayın kendi denetimiyle ilgili ve rapor sistemiyle ilgili bir eksiklik varsa onu da konuşmak. Bu doğrultuda 2005 yılındaki kamu iktisadi teşebbüsleri toplantısında alınan karar, ifade ettiklerinin tam tersi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Yavuzılmaz, bakın, Sayın Bölüm Başkanımız diyor ki: “Burada konuşulan konularla ilgili eksikler varsa bizim bu format değişikliğinde bunları ilave edebiliriz. Bu çalışmalar hâlâ devam ediyor.” Bunlara ilave görüşler varsa burada değişikliklerle ilgili bunlar revize edilecektir.

Buyurun Sayın Başkanım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkanım, Deniz Bey burada yüzde yüz haklı, haklı bir konuyu iletiyor yani belki Başkan da memnun oluyordur iletimden dolayı, öyle mi?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Başkanım, devam edin buyurun.

SAYIŞTAY UZMAN DENETÇİSİ TÜLİN ALIÇ – Başkanım, doğru söylüyor.

Başkanım, ufak bir açıklama yapabilir miyim?

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Denetlenmemesi gerektiğini söylüyorlar arkadaşlar da. Uzun yıllardır da grup başkanlığı yapıyorlar yani. Şimdi, biz bu konuyla ilgili yine bir inceleme yapalım Sayın Vekilim, eğer dediğiniz yöndeyseniz tamam fakat...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Uyarı haklı Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – E, bir şey demedik biz zaten.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Şu anda burada bulunan 5 Grup Başkanımız aynı görüşteler yani.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Devam edebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun Sayın Başkanım, devam edin.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Bankacılık Kanunu’na atıf veya bankacılığa ilişkin raporların çoğunda “gizli” ibaresi yer alıyor. Bu, Bankacılık Kanunu’nun 73’üncü maddesinden ve devamından kaynaklanıyor.

“EÜAŞ denetlenmiyor.” demiştiniz, bu konuyu anlamadım ama yurt dışı iştiraki mi?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – International EÜAŞ, International. Jersey Adası’nda kurulan firmalar.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – O yazıyı, okuduğunuz yazıyı yine biz inceleyeceğiz ama görüşümüz tam tersi yönünde Sayın Vekilim yani denetlenmeyeceği.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Başkanım, kısa, öz, lütfen hızlanalım.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Olumlu olumsuz şartlı görüşle ilgili elimizde bir istatistik yok fakat Başkanımın belirttiği kadarıyla 3 tane şartlı görüşümüz var, diğerleri olumlu görüş verilmiş. “Neden olumlu görüş veriyoruz? ‘Bu kadar kamu zararına neden olunmuştur.’ denilen bulgular vardı ve ciddi ciddi eksiklikleri var kurumun fakat buna biz olumlu görüş vermişiz.” sorusunun cevabı da yine bizim uluslararası denetim standartlarından geliyor. Uluslararası denetim standartları mali tablolar yani finansal tablolar üzerinden... Gerçekten mali tabloları tam, bütün ve tutarlı olarak gerçeği yansıtmayacak şekilde verdiği zaman biz bu mali tablolardaki bilgilere dayanarak görüş belirtiyoruz. Yoksa, bulgularımıza ilişkin görüş değil. Bu, uluslararası denetim standartlarının getirdiği ve mali tablolar üzerinden verilen görüştür devletin görüşü.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, “gizlilik” ifadesinin milletvekilleri olarak bizi bağlayan kısmı nedir, çerçevesini anlatır mısınız? Yani konuşmamamız mı gerekiyor, basına mı aktarmamak gerekiyor, nedir? Soruyorum yani.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Kanun var, Bankacılık Kanunu var, 73’üncü madde.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Bu, geneli kapsayan bir şey ama biz de Sayıştay denetçileri olarak bu gizliliğe tabiyiz. Yani nihayetinde aldığımız verileri hiçbir şekilde bizim bilgisayarımızdan kamuoyuna veyahut da gazeteye, gazetecilere, diğerlerine... Nedir bu? Burada özellikle KİT’lerle ilgili en önemli sorun şu: Biz ekonomiklik denetimi yapıyoruz. Biz kâr amacı güden kuruluşları denetliyoruz. Dolayısıyla, bunlar bir rekabet ortamı içerisinde çalışıyorlar. Bu rekabet ortamında çalışırken bunlara ilişkin özellikle bulgularda detay veriliyor. Bu bilgilerin sizler tarafından da sızdırılmaması gerektiği için orada “gizli” ibaresi sizi o anlamda... Takdir yine sizin.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – İller Bankası kiminle rekabet ediyor mesela?

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Nasıl?

KEMAL PEKÖZ (Adana) – İller Bankası hangi kurumla rekabet ediyor?

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – İller Bankası bir rekabetten ziyade İller Bankasının verilerindeki bilgilerin önemi var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Başkanım, teşekkür edelim mi artık.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Ben teşekkür ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Varlık Fonunda İller Bankası...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Varlık Fonuyla ilgili... Ondan sonra da Bedri Bey’e söz vereceğim ve kapatacağım.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Varlık Fonuna devredilmiş tüm KİT’ler hâlen denetleniyor. Bu konuyla ilgili Başkanlığın Denetim Planlama Koordinasyon Kurulu kararımız var, denetlenmemesine ilişkin bir durum yok. Aynen eskiden olduğu gibi denetleniyor. Onların yönetimiyle ilgili bir durumdur Varlık Fonuna devri. Varlık Fonunu da biz sizleri gönderdiğimiz raporları, Varlık Fonu Yönetimi Başkanlığına -Cumhurbaşkanı Başkanındır- ona da gönderiyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Son söz olarak, buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, Sayın Başkan, “KİT Komisyonunun bu bağlı kuruluşların denetlenmemesine yönelik yazısı var.” diyor ya da yanlış mı anladım ben?

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Yurt dışı iştiraklerinin.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Yurt dışı iştiraklerinden bahsediyorum, evet. Denetlenmemesine yönelik KİT Komisyonunun size bir yazısı mı var yani bir talebi mi var?

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Tülin Hanım bir açıklama yapacak size bu konuda.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun.

SAYIŞTAY UZMAN DENETÇİSİ TÜLİN ALIÇ – Sayın Başkanım, bu konu 2005 yılında KİT Komisyonumuz tarafından gündeme getirilmiştir. Uzun süre tartışıldı, o zaman Yüksek Denetleme Kurulunda arkadaşlarımızın çoğu -ben, Haydar Bey, İlhami Bey ve Mehmet Fahri Bey- görev yapmaktaydı. Biz açıkçası heyecanla yurt dışı iştiraklerini -bağlı şirketleri daha ziyade iştirakler yanlış bir ifade- yüzde 50'nin üzerindeki şirketleri denetlemek hevesinde ve amacındaydık. Ancak yapılan çalışmalar sonucunda KİT Komisyonu Başkanlığı tarafından Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkanlığına -raporda da Sayın Deniz Bey'in, Sayın Milletvekilimizin de ifade ettikleri- yazı gönderildi. Yazı, hafızama güvenerek söylüyorum ama en azından içeriği aynen şöyledir: Yapılan çalışmalar sonucunda söz konusu bağlı şirketlerin, Türkiye Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu tarafından, yurt dışında kurulan bu şirketlerin bulundukları ülke mevzuatına göre yönetildikleri ve denetlendiklerinden hareketle, bu kuruluşların Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından doğrudan denetlenmelerinin söz konusu olmadığı... Tabii, KİT Komisyonu da istemişti aslında bunu denetlemeyi, biz de çok istemiştik. Keşke böyle bir şey olsa denetlese, kimse kaçmaz böyle denetimden.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – O zaman, Sayın Başkanım...

SAYIŞTAY UZMAN DENETÇİSİ TÜLİN ALIÇ – Efendim, devam edeceğim, izin verirsiniz.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Ben de tam konuşamadım.

SAYIŞTAY UZMAN DENETÇİSİ TÜLİN ALIÇ – Başkanım, tamamlamak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Arkadaşlar, tamamlayın artık.

SAYIŞTAY UZMAN DENETÇİSİ TÜLİN ALIÇ – Başkanım, tamamliyorum.

Ve bu hukuken mümkün olmadığı için bu kuruluşların bağımsız denetim raporları üzerinden veya ilgili KİT'in teftiş kurulu tarafından hazırlanan raporları üzerinden değerlendirme yapacağımız söyleniyor, o raporlar bize gelince oradaki bilgiyi biz raporumuza dercediyorduk. Yani doğrudan denetim yapmıyoruz, böyle bir yetkimiz yok.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyoruz.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkanım, o zaman, benim bir önerim var: Gayet tabii, bu, yurt dışında kurulan ortaklıklar da o ülkenin mevzuatına tabi olarak denetleniyor, denetlenecek çünkü oranın şartlarına göre şirketler kurulmuş, oranın Ticaret Kanunu'na tabi müesseseler.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Jersey Adası'nda kurulan şirket...

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Orada zaten vergi mergi de yok, orası daha başka bir şey ama benim şurada bir önerim var: Madem KİT Komisyonu sizden böyle bir talepte bulunmuş -bugün KİT Komisyonu burada, hepimiz de buradayız- biz diyoruz ki: Bu bağlı kuruluşlar muhasebe açısından kendi ülkelerinde denetlense bile neticede işin sonucu itibarıyla bağlı bulunduğu kurumu ilgilendiriyor. Yani bu BOTAS'sa veyahut da TPAO'ysa da işin sonucu itibarıyla oradaki kârı ve zararı bu kurumun hanesine yazılıyor. Dolayısıyla, bunların Sayıştay tarafından da denetlenerek ana şirketle bağlantısının kurulmasından daha doğal bir şey olmaz. Benim önerim: KİT Komisyonu üyesi arkadaşlarımız da

burada, eğer hakikaten siz bu bağlı kuruluşların yani yurt dışında kurulan şirketlerin denetimini istiyor musunuz istemiyor musunuz? “İstiyoruz.” diyor iseniz bu yazıyı o zaman yazdığımız gibi bugün de tekrar yazmak mümkün. Ben bunu öneri olarak, Başkanım, size sunuyorum...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – O geçmişte yazılan yazıya bir bakalım, ondan sonra değerlendirelim.

Peki, teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Kapatlık, lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yok, yok, hayır şöyle: Konuya ek yapacağım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Hayır, Sayın Yavuzyılmaz, lütfen, bitti.

Evet, teşekkür ediyorum Sayın...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yazıya baktıktan sonra ne yapacağız?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum, bilgilendirme toplantısı için buraya kadar geldiniz, bilgilendirdiniz. Ben teşekkür ediyorum.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Cevaplar bitmedi ama.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Nasıl bitmedi, bitti cevaplar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, bitmedi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Başkanım, bitmedi mi cevaplarınız?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bitmedi, soruya cevap vermedi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama sonradan geldiği için, sonradan sordunuz herhâlde Sayın Peköz, onun için herhâlde.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Hayır, sonradan gelmedim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Hayır, hayır, sonradan sorduğunuz için o soru... İller Bankasıyla ilgili meseleyi mi?

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Hayır, ondan önce sordum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Neydi? Hemen o zaman yanıtlayın, hemen yanıtlayın Sayın Başkanım, Sayın Peköz'ün sorduğu soruyu.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Raporlarda çelişkiler var dedim.

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Raporlardaki çelişkiler, görüşle ilgili söylemişsiniz. Ben de onu söyledim biraz önce. Yani denetim görüşü raporlardaki bulgular için verilmez, denetim görüşü mali tablolardaki eksiklik, aksaklık veya tutarsızlık...

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Usule aykırı ihaleler olduğu zaman...

SAYIŞTAY BÖLÜM BAŞKANI ONUR DERİCİ – Usule aykırı ihaleler olduğu zaman onu zaten bulgu konusu yapıyoruz. Uluslararası standartların söylediği şudur: Denetim görüşünü mali tablolar, bilanço ve faaliyet raporları üzerinden veriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Demek ki yanıt verilmiş Sayın Peköz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli üyelerimiz, gündemimizin birinci kısmını tamamladık.

Sayıştay temsilcilerimize ben teşekkür ediyorum.

Toplantımıza, alt komisyon toplantıları hakkında Komisyonumuzun kısa bir sunumuyla devam edeceğiz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, 5/2/2020-3/4/2020 tarihleri arasında yapılacak alt komisyon toplantılarının süreçlerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Komisyonumuzun değerli üyeleri, bildiğiniz üzere, alt komisyon toplantılarımız 5 Şubat ile 3 Nisan tarihleri arasında yapılacaktır. Toplantılar, denetimi yapılacak kuruluş merkezinde gerçekleştirilecektir. Alt komisyon çalışmaları Komisyon denetim sürecinin çok önemli bir parçasıdır. Alt komisyonlar, büyük oranda sizlerden aldığımız talepler çerçevesinde, alanında uzman üyelerimizden oluşturulmuştur. Alt komisyon çalışmaları teknik görüşmelerin ağırlıkta olduğu çalışmalardır. Bunun yanı sıra arzu etmeniz hâlinde kuruluşa ait varsa tesis, fabrika ve işletmeleri de yerinde görüp inceleme yapma imkânımız bulunmaktadır. Toplantı neticesinde hazırlanacak alt komisyon raporu da üst komisyon toplantımıza esas teşkil edecektir. Bu çerçevede sizlerden öncelikli beklentimiz, olağanüstü durumlar dışında, ilan edilen programa uygun hareket ederek toplantıları ertelemeden tamamlamanızdır.

Değerli üyelerimiz, alt komisyon çalışmaları sırasında kuruluşların yerinde araştırma ve incelenmesini uygun gördüğünüz tesis, fabrika ve işletmelerini -BOTAŞ Tuz Gölü Yer Altı Depolama Tesislerinde olduğu gibi- daha sonra tüm Komisyon üyelerimizle ziyaret edebileceğimizi sizlerin dikkatine sunuyor ve bu yöndeki tekliflerinizi de beklediğimi ifade etmek istiyorum. Bu taleplere ramazan ayından sonra, haziran ayı içerisinde, Genel Kurul çalışmalarını da gözeterek olumlu yaklaştığımı şimdiden duyuruyorum. Bu vesileyle alt komisyon çalışmalarında sizlere kolaylıklar ve başarılar dileyerek sözü Komisyon uzmanı arkadaşımıza veriyorum. Kendisinin alt komisyon çalışmalarının içeriği ve ulaşım, konaklama gibi konularla ilgili kısa bir sunumu olacak.

III.- SUNUMLAR (Devam)

2.- Yasama Uzmanı Kerim Polat'ın, alt komisyonların çalışma usulü, içeriği ve diğer konular hakkında sunumu

YASAMA UZMANI KERİM POLAT – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

KİT Komisyonu bürosu sorumlusu olarak biz de alt komisyon çalışmalarının sizler açısından faydalı ve verimli geçmesini diliyoruz.

Çok kısa, 10 slaytlık bir sunumumuz var. Temel noktaları işaret etmeye çalışacağız.

Şimdi, Başkanımızın da ifade ettiği üzere, biz alt komisyon toplantılarımızı denetimi yapılacak kuruluşun merkezlerinde gerçekleştireceğiz. Bu toplantının öncesinde, üst komisyon toplantılarında olduğu gibi, kurum tarafından hazırlanan bilgi dosyaları yine en az bir hafta önceden sizlere dağıtılmış olacak. Bu dosyalarda genel müdürün sunumu, yıllık önerilere -2017 ve 2018 yılı- hem “ana öneriler” dediğimiz önerilere ve diğer önerilere verilen cevaplarla birlikte yönetim kurulu üyeleri ve üst yöneticilerin öz geçmişlerini içeren bilgileri bu dosyalarda bulabileceksiniz. Gelecek hafta yapılacak toplantıların dosyalarını da dün itibarıyla sizlere dağıtmış bulunuyoruz. Bu şekilde, en az bir hafta önceden dosyalar size gelecek.

Alt komisyon toplantıları da Meclis yasama çalışmalarının bir parçası ve bu kapsamda bu toplantılarda da devam cetveli alınıp toplantının bitişiyle birlikte Meclis Başkanlığına ve siyasi parti grup başkanlıklarına bildirilecek.

Toplantı nasıl olacak? Değerli üyelerimiz, alt komisyon toplantıları üst komisyon toplantılarımızla aynı formatta gerçekleşiyor, arasında hiçbir fark yok. Tek bir fark var, onu da şimdi birazdan, en son söyleyeceğim. Toplantı yine genel müdürün sunumuyla başlar. Genel müdürün sunumundan sonra, burada olduğu gibi, önerilerin görüşülmesi var -tek tek, yıla ilişkin öneriler- ana önerilerin görüşülmesinden sonra diğer bulgu ve önerilerden de eğer alt komisyon üyelerinden birisi görüşülmesini talep eder, alt komisyon da bunu uygun görürse diğer öneri ve bulgular da görüşülebilir. Önerilerin görüşülmesi bittikten sonra geneli üzerindeki görüşmeleri yapacağız ve en sonunda da sonuç bölümleri sadece okunacak, herhangi bir oylama yapılmıyor. Üst komisyon toplantılarıyla tek farkı burada, sonuç bölümleri sadece okutulacak ve toplantı sona erecek.

Önerilerin görüşülmesi: İki yıla ait denetim toplantılarının birlikte yapılacak olması nedeniyle, yine benzer veya aynı mahiyette öneriler varsa bu öneriler birlikte görüşülecektir. Öneri önce okunacak -üst komisyon toplantısında olduğu gibi- Sayıştay tarafından, önerinin cevabını aldıktan sonra öneri üzerinde söz isteyen üyelerimize söz verilecek ve en son aşamada da Sayıştay Başkanlığının öneriyle ilgili görüşü alındıktan sonra öneriyle ilgili bir oylama yapılacak ve bir karar verilecek.

Nasıl bir oylama yapılacak? Burada da yine 3 türlü oylama yapılması söz konusu olabilir önerilerle ilgili; öneri gündemde bırakılabilir, Sayıştay tarafından izlemeye bırakılabilir veya gündemden çıkarılabilir. Önerinin konusu hususun çözüme kavuşturulmamış olması söz konusu ise gündemde bırakılıyor ve alt komisyon raporuna girerek üst komisyon toplantısına geliyor bu öneri. Sayıştay tarafından izlenen öneriler alt komisyon raporuna girmiyor, Sayıştay tarafından konunun sonraki yıllarda da takibi yapılmaya devam ediliyor. Önerinin çözülmesiyle ilgili çalışmalar başlamış fakat henüz tam olarak sonuca ermemiş önerilerde bu yolu izleyebiliyoruz. Gündemden çıkarılan öneriler ise konunun gereği yerine getirilmişse, tamamen çözüme kavuşturulmuşsa önerinin gündemden çıkarılması mümkün.

Bu şekilde toplantı sona erdikten sonra bir alt komisyon raporu hazırlanacak Sayıştay Başkanlığı tarafından. Bu alt komisyon raporu alt komisyon üyelerimizin imzasına sunulacak. Dileyen üyeler, her rapora olduğu gibi, bu alt komisyon raporuna da eğer muhalefet şerhi eklemek istiyorlarsa bunu da kendilerine, Sayın Başkanım, imzaya geldiği tarihten itibaren iki hafta içerisinde, on beş gün içerisinde bize, Komisyon Başkanlığımıza iletirlerse bu muhalefet şerhini de raporun bir parçası olarak oraya ekleyeceğiz.

Alt komisyon toplantılarının usulü -dediğim gibi- üst komisyonla aynı, çok bir farkı yok. Toplantılar bu şekilde gerçekleşecek.

Diğer, ulaşım ve Ankara dışı yapacağımız toplantılarla ilgili çok kısa bilgi vermek istiyorum müsaadenizle. Genel müdürlükleri Ankara'da olan toplantılara ulaşım konusu: Şimdi, değerli üyelerimiz, kuruluşlar sayın vekillerimizin kuruluşlarına teşrif etmesinden dolayı ziyadesiyle mutlu ve memnun oluyorlar BOTAŞ'ı ziyaretinde de müşahade ettiğiniz üzere ve tabii sizleri kurumlar da en iyi şekilde misafir etmek, ağırlamak istiyorlar. Bu tespitten hareketle sayın vekillerimizin alt komisyon toplantısına ulaşımının kendilerince sağlanabileceği yönünde sayın üyelerimize toplantıdan bir iki gün önceden haber vermek suretiyle bir teklifleri oluyor "Biz sağlayabiliriz bunu." diye. Değerli üyelerimiz isterse bu teklifi olumlu karşılayıp Meclisten veya ikametlerinden toplantıya kurum aracılığıyla intikal edebilirler veya bu toplantılara bir görevli olarak yani bir görev noktasında Meclisten, Meclis Başkanlığımızın sağlayacağı araçla da bizim intikal etmemiz mümkün. Sayın Başkanımız da ilgili birime yazılı olarak talimatını yazdı, gönderdi. Eğer sayın üyelerimiz isterse ikametlerinden veya Meclisten Meclisin aracılığıyla da intikal edebilirler veya şahsi araçlarıyla buralara, genel müdürlüklere intikal etmeleri mümkün.

Şimdi, burada Ankara dışı toplantılarımız nasıl gerçekleştirilecek, oralara nasıl intikal edeceğiz, oralarda nasıl hareket edeceğiz, onunla ilgili iki sayfalık bir bilgilendirmede bulunmak istiyorum. Değerli üyelerimiz, Ankara dışında yapacağımız toplantıların süreci Sayın Komisyon Başkanımızın Meclis Başkanlığına göndereceği bir yazıyla başlıyor. Bu “olur” dediğimiz yazı. Bizim kanunda da açık bir yetkimiz olduğu için Meclis Başkanlığı tarafından onaylandıktan sonra bize geliyor. Biz bu olurun çıkmasından sonra bir bilgi notu hazırlıyoruz. Bu bilgi notunu da hazırlayıp size göndereceğiz. Sayın danışman arkadaşlarımız da burada, kendilerinden de rica ediyorum, eğer danışman arkadaşlarımızdan yeni gelen arkadaş varsa -değişebiliyor zaman zaman- hem kendilerinin hem sayın vekillerimizin iletişim bilgilerini, değişen mail bilgileri varsa bunları da bize iletirlerse bu süreci daha rahatlıkla, hızlı bir şekilde, sorunsuz bir şekilde halledebileceğiz. Size bir bilgi notu göndereceğiz. Bu bilgi notunda sizin -Ankara dışı kurumlarımızın çoğu İstanbul- buradaki uçuş rezervasyonlarınızı, PNR bilgilerinizle toplantının bir gün öncesine ve toplantı akşamına uygun olabilecek şekilde biz sizin adınıza Meclisin anlaşmalı olduğu yetkili acenteden bir rezervasyon yaptıracağız ve bu bilgi notunda bu rezervasyona ait PNR bilgilerini sizlere iletacağız. Bir sonraki slaytta da tekrar değineceğim. Bu rezervasyonu kesinleştirmek, “upgrade” etmek gibi hususlar tamamen sizin uygun göreceğiniz saatlerle ilgili yani bizim size yaptırdığımız rezervasyon saatinde oraya gitmek zorunda değilsiniz, alt komisyon çalışmalarımız esnek. Dileyen vekilimiz hangi saatte gitmek istiyorsa o saate kesinleştirir rezervasyonunu, dönüşünü de o saate...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Toplantı saatinde orada olmak koşuluyla yani.

YASAMA UZMANI KERİM POLAT – Tabii, toplantı saatiyle...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yani yanlış anlaşılmaya meydan vermemek lazım.

YASAMA UZMANI KERİM POLAT – Toplantı saatinde orada olmak koşuluyla tabii dileyen vekilimiz isterse aynı gün bile sabah yola çıkıp...

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) - Erken gider, tabii orada olsun da...

YASAMA UZMANI KERİM POLAT – Yani aynen Sayın Vekilim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Hızlı bir şekilde, hemen...

YASAMA UZMANI KERİM POLAT – Bu bilgi notunda konaklanacak yer ve iletişim bilgileri ve kurum yetkililerinin de irtibat numaraları yer alacak.

Şimdi -dediğim gibi- özellikle danışman arkadaşlarımızdan beklentimiz, bu uçak biletlerinin gidiş-dönüş saatlerinin kesinleştirilmesi. Bu kesinleştirilme işleminden sonra bu saatlerin kuruluşla mutlaka bildirilmesi lazım çünkü kuruluşlar transferleri yapacaklar, sayın vekillerimizi havaalanından alıp konaklanacak yere, daha sonra konaklanacak yerden toplantıya intikallerini sağlayacaklar. Eğer buradan havaalanına, Esenboğa'ya Meclisin aracıyla gitmek isterseniz onun için Meclis garajına bildirmenizi istirham ediyorum. Bir de bize de iletirseniz hangi vekilimiz hangi saatte gidecek, hangi saatte gelecek...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bana söz vermediniz, ben rezervasyonları yapardım, son cümleyi söyletmediniz Başkanım. On dakikadır uçak rezervasyonu nasıl yapılır onu dinliyoruz yani.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

YASAMA UZMANI KERİM POLAT – Bu şekilde, sunumum bu kadar.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyoruz.

Evet, değerli üyelerimiz böylelikle bugünkü gündemimizi tamamlamış bulunuyoruz. Sizlere alt komisyon çalışmalarında tekrar başarılar dileyerek...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Başkanım bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Bu alt komisyon üyesi dışındaki KİT Komisyonu üyeleri katılabilirler mi toplantıya?

YASAMA UZMANI KERİM POLAT – Sayın Vekilim, dileyen üyelerimiz istediği her toplantıya katılabilir. Onun öncesinde yalnız bize bilgi vererseniz alt komisyon toplantı masasında düzenek ayrılıyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ona göre yer düzeni oluşturmak adına...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ben teşekkür ediyorum.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Toplantı sekreteryasını Sayıştay mı yürütüyor?

YASAMA UZMANI KERİM POLAT – Kurum yönetiyor.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Yok, şöyle: Raporların tanzimini Sayıştay mı yapacak?

YASAMA UZMANI KERİM POLAT – Sayıştay Başkanlığı alt komisyon toplantısını yazıyor, doğrudur Başkanım.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Tamam.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Raporlama hep onda yani.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum efendim.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum, kolaylıklar diliyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.06

